

Svenskarna och Internet

2007

Olle Findahl

**Svenskarna och
Internet
2007**

SVENSKARNA OCH INTERNET 2007

Publicering: November 2007

Ansvarig utgivare: Jan Elvelid, World Internet Institute

Författare: Olle Findahl

ISSN Digital version: 1652-3172

ISBN Digital version: 978-91-85291-05-2

Denna rapport är skyddad av upphovsrättslagen

Alla rättigheter till rapporten ägs av World Internet Institute. Utskrift och kopiering av denna rapport får endast ske för personligt bruk. Mångfaldigande av denna rapport är förbjudet. Undantag från detta beviljas normalt inte och prövas i varje enskilt fall.

Vid referat av texter, tabeller och diagram skall källa anges enligt följande: "Källa: World Internet Institute, Svenskarna och Internet 2007". Det är fritt att för eget bruk ladda hem rapporten från World Internet Institutets webbplats: www.wii.se

Önskas tryckta rapporter går det bra att beställa dessa från World Internet Institute.

World Internet Institute

Stationsgatan 7

824 43 Hudiksvall

Tfn: 0650-60 10 06

Fax: 0650-60 10 05

info@wii.se

www.wii.se

Innehåll

1. INTERNET FORTSÄTTER ATT SPRIDA SIG	11	Källa till underhållning Fildelning Egna hemsidor, bloggar och communities Traditionella medier via internet
Internet bland yngre och äldre Internet bland hög- och lågutbildade Ungdomar och unga pensionärer har ökat mest De nytillkomna Porträtt av nytillkomna Internetanvändare Pionjärer och innovatörer En del lämnar andra kommer tillbaka Varför inte internet?		
2. DIGITALA KLYFTOR?	20	7. SKILLNADERNA MINSKAR MELLAN MÄN OCH KVINNOR 52 Vad använder män och kvinnor internet till? Vem använder internet mest i hemmet?
Utbildning och inkomst spelar fortfarande roll Funktionshinder Internet och de äldre Nya Internetanvändare		8. MOBILT INTERNET 58 Hur många använder mobilen för internet Vad använder man mobilt internet till?
3. BREDBAND TILL ALLA?	26	9. AVANCERADE ENTUSIASTER, MODERNISTER, TRADITIONALISTER OCH DE FÖRSIKTIGA. EN ANALYS AV ANVÄNDNINGSMÖNSTER. 61 Metod Resultat De avancerade entusiasterna Entusiastiska modernister Entusiastiska traditionalister Modernister Traditionalister De försiktiga
Vilka har bredband? Varför har man inte bredband? Internationell jämförelse Utvecklingstendenser		AVSLUTNING 66 Vardagsinternet Delaktighet i det nya informationssamhället Nya digitala klyftor?
4. TILLGÅNG ÄR EJ DETSAMMA SOM ANVÄNDNING	31	METODBESKRIVNING 69
Vardagsanvändare i fyra åldersgrupper		REFERENSER 72
5. INTERNET TAR ALLT MER TID	35	TABELLUNDERLAG 74
Stora skillnader i tidsanvändning mellan unga och gamla Porträtt av några max- och minianvändare		
6. ANVÄNDNINGENS ÖKADE MÅNGFALD	41	
Internetanvändningens mångfald ökar men också individuella skillnader Kommunikation på Internet Faktabank, bibliotek och praktisk hjälp Källa till Information Offentlig myndighetsinformation e-legitimation		

Förord

Världen förändras, vi tar reda på hur! Åtminstone ur ett perspektiv som vi anser innefatta några av de viktigare förändringarna i vår tillvaro nu - användandet av informations- och kommunikationsteknik och hur det påverkar människan och samhället.

Idag lever vi i en tillvaro där tekniken närmast börjat bli en självklarhet för de flesta, om än på en mängd olika sätt. Vi är övertygade om att Internet kan skapa ett bättre liv för individen och bidra till en hållbar utveckling av samhället, även om det finns två sidor av myntet. I Sverige har vi, jämfört med andra länder, små digitala klyftor men det finns fortfarande människor som står utanför det digitala samhället. Tidigare var det enkelt att mäta, när vi definierade klyftan mellan de som någon gång använde Internet och de som inte gjorde det, men idag ser vi att bilden är mer komplex än så. Fördelarna som vissa grupper av användare uppnår med sin teknikanvändning är långt större än för andra, trots att de båda definieras som användare.

Sedan början av 2000-talet genomgår vi ett viktigt teknikskifte ur ett Internetanvändningsperspektiv. Vi har sett användningen förändrats kraftigt med intåget av fasta anslutningar i hemmen. Användare med fast anslutning, till skillnad från dem med uppringd, använder Internet till flera saker, får en annan attityd till Internet och upplever påverkan på deras tillvaro i mycket större utsträckning. Ett nytt teknikintåg är den mobila tekniken. Här kommer vi att se ett nytt stort steg i användning av teknik och hur det påverkar vår tillvaro.

Vi arbetar aktivt med att förstå denna utveckling för att vara en objektiv resurs i samhället och bidra med relevanta beslutsunderlag.

Beslutsfattare världen över, från USA till Kina till Sverige, använder sig av resultat från World Internet Project som beslutsunderlag i sitt arbete. I Sverige bidrar vi med underlag till såväl politiker, som företagare och forskare. Det finns ett stort behov av förståelse för hur tekniken används och påverkar individen och samhället inom många områden. Det handlar inte bara om att bidra till en mer användar- och nyttostyrd teknisk utveckling. Kunder ställer nya krav på tillgänglighet och interaktion, medborgare vill nå sina politiker och olika offentliga tjänster, lagstiftaren måste ta hänsyn till förhållanden som inte existerade för bara något år sedan. Geografiska gränser suddas ut vilket ställer krav, skapar nya konkurrenssituationer, ger nya affärsmöjligheter och bidrar till nya hotbilder. Listan kan göras lång över de situationer som påverkas, eller till och med helt förändras till följd av den nya tekniken. Vikten av en objektiv beskrivning och analys av historia och samtid, vilket också ger insikt om framtiden, går inte att betona nog.

Jan Elvelid
VD för World Internet Institute

Danny Aerts
VD för .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur)

Sammandrag

Internet är idag i Sverige inne i en konsolideringsfas. Spridningen till nya människor går långsamt medan användningen för de som redan har Internet ökar och blir mer mångfacetterad. Det är främst hos de unga och hos de unga pensionärerna som ökningen har varit störst de sista åren.

DEN NYA INTERNETGENERATIONEN TAR ÖVER

Störst avtryck i statistiken sätter den nya internetgenerationen. De som vuxit upp med internet och nu blivit myndiga. De har tillgång till allt och använder Internet till allt. Mycket mer än några andra. De fildelar, nätverkar, bloggar. Förutom online kommunikation via instant messaging och underhållning på nätet, driver den nya internetgenerationen på uppbyggnaden av olika webbgemenskaper, communities och många är med att själva producera innehåll som publiceras på nätet.

ALLT FLER FÖRSKOLEBARN ANVÄNDER INTERNET

Tiden vi använder Internet har tredubblats under de senaste sju åren, samtidigt som Internet har krupit allt längre ner i åldrarna, ner bland förskolebarnen. För barn under sju år har användningen dubblats under de sista åren. Nu använder var tredje förskolebarn Internet. Hos skolbarnen, från första klass och uppåt är internet redan mycket väl etablerat. Så gott som alla är Internetanvändare. Skolbarnen har nu blivit den grupp, av alla åldersgrupper, med störst andel Internetanvändare.

BREDBAND GER NYA MÖJLIGHETER

Denna ökade användning av Internet har möjliggjorts genom att allt fler, två av tre i befolkningen, kunnat koppla upp sig via bredband. Det har öppnat upp för en helt annan användning av nätet. Förutom det traditionella sökandet efter information har internet blivit en uppslagsbok, en hjälpredda att hitta tidtabeller och adresser, ett lexikon och språkstöd, en handelsplats och en plats för ny-

heter och tidningsläsning. Internet har också, särskilt för de yngre, blivit en källa för underhållning: Musik, video och spel.

Nya möjligheter och tjänster har vuxit fram i synnerhet inom underhållningsområdet och när det gäller det användargenererade innehållet. Om internetanvändningen i mitten på 90-talet, lite överdrivet kunde kännetecknas av e-post och några webbsidor med information så stämmer inte den bilden längre. Internet har blivit ett kommunikations-, informations-, och underhållningsmedium där i viss utsträckning innehållet också är skapat av användarna själva.

MAJORITETEN ÄR FORTFARANDE FÖRSIKTIGA TRADITIONALISTER

Huvuddelen Internetanvändare är dock inte unga, utan medelålders. Förutom e-post använder de Internet på ett traditionellt sätt där information står i fokus. De är positivt inställda till Internet men andra medier är i många fall viktigare.

DEN DIGITALA KLYFTAN KVARSTÅR

Trots att Internet fortsätter att sprida sig, och allt mer tid läggs ner på användningen, befinner sig ungefär en tredjedel av svenskarna utanför Internetvärlden. Det innebär att Internet inte är en del av två miljoner vuxna svenskars vardagsliv. Internet-Sverige är fortfarande ett två tredjedels-samhälle. Bakom detta återfinns generationsskillnader, som speglar intresse och behov av Internet. Där finns skillnader i inkomst och utbildning där framför allt ekonomin fortfarande uppvisar ett tydligt samband med vem som har tillgång till Internet och det är olika slags funktionshinder främst vad gäller syn och motorik som försvårar användningen.

INTERNETTILLGÅNG

90% av svenskarna över 18 år har tillgång till Internet någonstans. 79% har tillgång till Internet hemma.

INTERNETANVÄNDNING

76% av svenskarna använder Internet någonstans. 71% använder Internet i hemmet. 68% använder Internet hemma åtminstone en gång i veckan. 52% använder Internet dagligen.

DE POPULÄRASTE INTERNETAKTIVITETERNA

97% använder e-post; 87% tar del av nyheter; 86% söker information om tidtabeller och produkter; 79% läser en nättidning och lika många uppsöker webbsidor med anknytning till deras hobby och specialintressen; 78% av de som använder internet betalar räkningar på nätet.

COMMUNITIES OCH BLOGGAR

11% av befolkningen över 18 år är medlem i en webbgemenskap, en community. 3% har en blogg. Motsvarande siffror för de unga, 18-29 år, är 34% för medlem i en community och 7% med en blogg. Detta är företeelser som inte existerade år 2000.

ÄR ANVÄNDARNA NÖJDA ELLER MISSNÖJDA MED INTERNET?

83% av användarna är nöjda eller mycket nöjda med Internet i stort. Det är en ökning från 75% år 2000.

HAR DATORISERINGEN GJORT ARBETET EFFEKTIVARE?

Hälften (56%) anser att situationen är oförändrad, 37% att produktiviteten ökat och 8% att den minskat. Detta är en nedgång från år 2000 då två av tre ansåg att datoriseringen gjort arbetet effektivare.

KAN MAN LITA PÅ INFORMATIONEN PÅ INTERNET?

En tredjedel anser att det mesta av informationen är att lita på, en tredjedel svarar hälften och en tredjedel att bara en mindre del är att lita på. Inga förändringar sedan år 2000.

ORO FÖR ÖKAD ÖVERVAKNING OCH KONTROLL

32% är oroade för att myndigheter och arbetsgivare får en ökad möjlighet till övervakning och kontroll. En minskning från 50% år 2000.

ORO FÖR VIRUS OCH BEDRÄGERIER

42% är oroade för kreditkortsbedrägerier. Det är en minskning från 72% år 2000. 49% är oroade för datavirus.

INTERNET SOM KÄLLA TILL INFORMATION OCH NÖJE

Efter familj och vänner är TV viktigaste källan för information. Sedan följer dagstidningar, radio och sist Internet. Jämfört med år 2000 har Internets position förstärkts avsevärt. När det gäller som källa till underhållning dominerar TV. Sedan följer radio och därefter dagstidningar och Internet på delad plats. Även här har Internet flyttat fram sin position. Ser vi bara till ungdomar 18-29 år placeras de idag Internet först både vad gäller information och underhållning. Det gjorde de inte år 2000.

NYA KONTAKTER VIA INTERNET

Användandet av Internet har ökat kontakterna med andra inom samma yrke (säger 30%), med vänner (säger 26%), med de som delar hobby och samma intressen (säger 23%), inom familjen (säger 18%). Däremot har inte Internet medfört ökade kontakter med de som delar samma politiska intressen (7% säger att kon-

takterna ökat, medan 5% säger att de minskat) och religion (4% säger kontakterna ökat vs 4% säger att de minskat). Detta är samma mönster som tidigare år.

INTERNET OCH DEMOKRATIN

Svenska folket är fortfarande skeptiska till Internets möjligheter att påverka och förändra det politiska livet och stärka människors möjligheter att påverka. Endast 10% anser att Internet kommer göra det lättare att påverka regeringen, 12% att människor kommer att få mer politisk makt med hjälp av Internet. Inga förändringar sedan år 2000.

21% anser att Internet kommer att göra det lättare att förstå politik. 60% instämmer i påståendet att Internet kommer att göra det lättare att få tillgång till myndigheters information. Små ökningar sedan år 2000.

E-HANDEL

37% av befolkningen handlar åtminstone några gånger om året via nätet. Det är en ökning från 8% år 2000.

KÄNNER SIG DELAKTIG I DET NYA INFORMATIONSSAMHÄLLET

57% av befolkningen känner sig delaktiga, 43% gör det inte. Detta är en betydande ökning sedan år 2000 då 35% kände sig delaktiga och 60% kände sig inte delaktiga.

Internet fortsätter
att sprida sig

1

Det utmärkande för en spridningskurva för en ny teknik är tre skeenden: en långsam inledning, som sedan tar fart genom en snabb uppgång, och slutligen en avtrappning när spridningen planar ut. I spridningskurvan visar sig övergången mellan dessa förändringar i böjningspunkter där kurvan ändrar riktning markerade här nedan med A, B och C där spridningen planar ut.

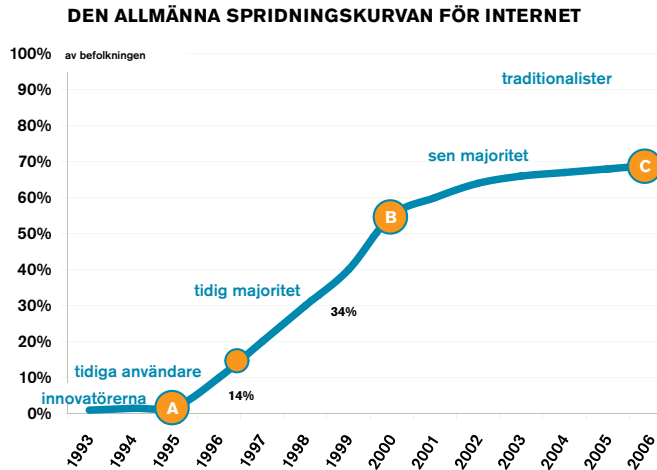

Diagram 1 Spridningen av Internet i den svenska vuxna befolkningen 1993-2006

Sverige tillhörde, i början av 90-talet, inte de länder som tidigt tog till sig Internet. I Sverige var starten ganska trög. I andra länder som USA, Kanada och Korea fanns det fler intresserade som tog sig an Internet. Men när det väl tog fart i Sverige, mellan 1995 och 2000, spred sig Internet snabbt och Sverige blev ett av de länder i världen med största andel Internetanvändare. Även om spridningstakten dämpades efter år 2000, så tillkommer hela tiden nya användare. Här skiljer sig Sverige från USA och en del andra länder där spridningen till stor del stannat av. I andra länder, som Portugal, har spridningen ännu inte riktigt tagit fart. Den intressanta frågan för framtiden är huruvida Internet kommer att fortsätta att sprida sig till en majoritet av befolkningen runt om i världen och kommer Internet, i den rika industrialiserade världen, att nå även den fjärdedel som fortfarande befinner sig utanför?

INTERNETANVÄNDNING BLAND BEFOLKNINGEN 1995-2007

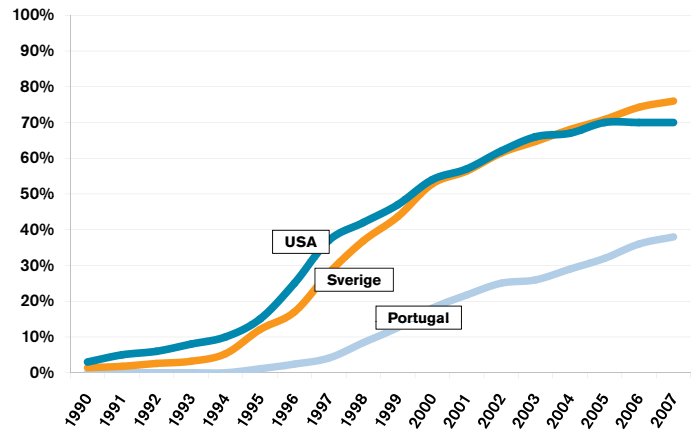

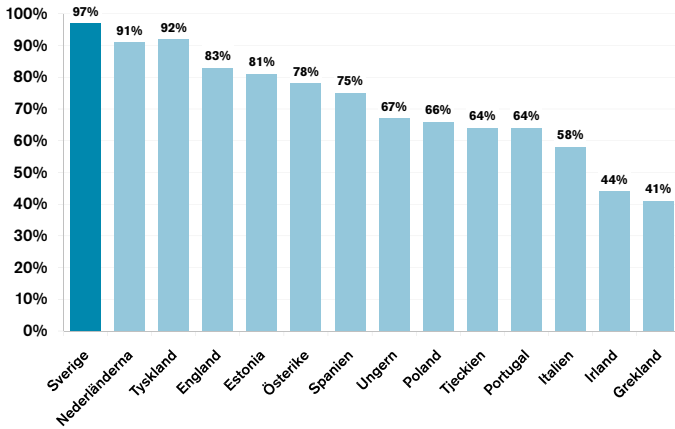
Diagram 2 Internets spridning i Sverige jämfört med i USA och Portugal

En avgörande fråga för hur utvecklingen kommer att fortskrida är hur de äldre kommer att handla? De utgör huvuddelen av den ”sena majoriteten”. I vilken utsträckning kommer de att finna Internet tillräckligt intressant? Låt oss börja med att jämföra Internetspridningen bland de yngsta och de äldsta och utvidga jämförelsen till ett större antal europeiska länder.

INTERNET BLAND YNGRE OCH ÄLDRE

År 2005 har Internet hunnit sprida sig till en majoritet i den yngre generationen medan det har gått betydligt trögare bland de äldre. I nedanstående diagram kan vi se hur många som använder Internet bland de yngre och äldre i ett antal europeiska länder.

INTERNETANVÄNDNING I ÅLDRARNA 16-24 ÅR

INTERNETANVÄNDNING I ÅLDRARNA 55-64 OCH 65-74 ÅR

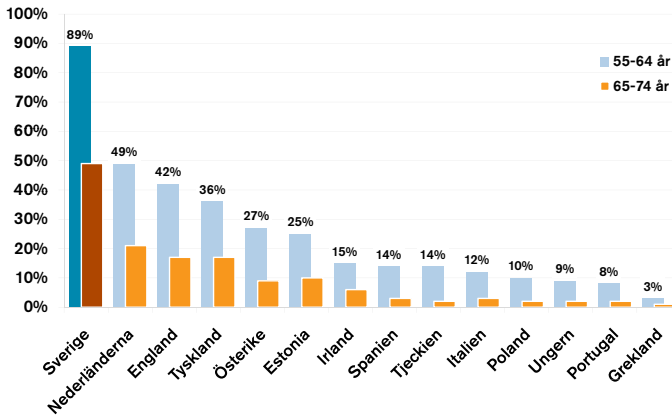

Diagram 3 och 4 Internetanvändningen bland yngre och äldre i Europa år 2005

Jämför vi de europeiska länderna finner vi Sverige längst till vänster i båda diagrammen, vilket visar att Internetutvecklingen hunnit längst i Sverige. Bland de yngre (16-24 år) används Internet av en majoritet i nästan alla länder med undantag för Irland och Grekland. Bland de äldre ute i Europa är situationen helt annorlunda. I många länder står de äldre, inklusive de som är äldre än

55 år, helt utanför. Efter tio år med Internet finns fortfarande en djup digital klyfta kvar mellan de yngre och äldre i de flesta europeiska länder. Sverige utgör här ett undantag.

INTERNET BLAND HÖG- OCH LÅGUTBILDADE

Utbildning visade sig tidigt spela en viktig roll för Internetspridningen. De bäst utbildade var de som först skaffade sig tillgång till Internet. Hur ser situationen ut efter tio års utveckling? Låt oss jämföra ett antal europeiska länder och först se hur det ser ut bland de högutbildade.

INTERNETANVÄNDNING BLAND HÖGUTBILDADE

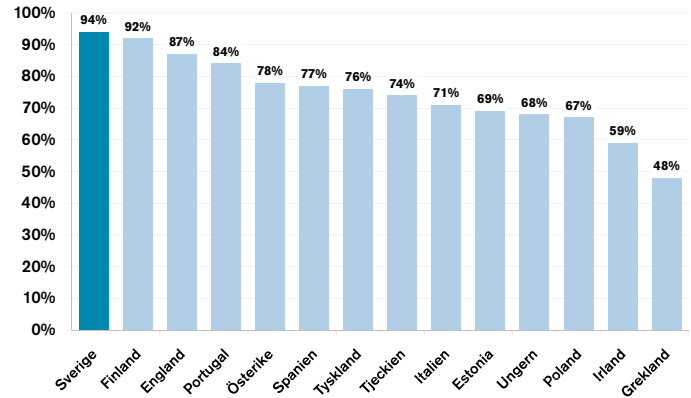

Diagram 5 Internetanvändningen bland högutbildade i Europa år 2005

En majoritet av de högutbildade i nästan alla länder använder idag Internet. I Sverige liksom i Finland är det endast en mycket liten grupp som ej använder Internet. Men hur är situationen efter tio år bland de lågutbildade som i alla länder var sena att skaffa sig tillgång till Internet? I diagrammet nedan återfinns Sverige längst till vänster, liksom i de tidigare diagrammen, vilket visar att Internet har spridit sig långt även bland de lågutbildade i Sverige.

INTERNETANVÄNDNING BLAND LÅGUTBILDADE

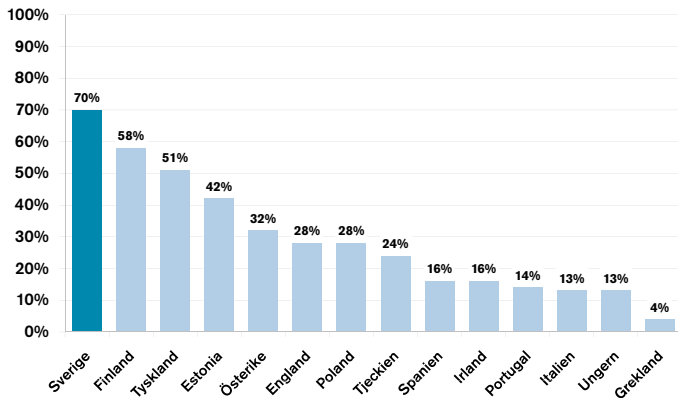

Diagram 6 Internetanvändningen bland lågutbildade i Europa år 2005

Bland de lågutbildade skiljer sig situationen väsentligt mellan länderna. Här avviker Sverige markant från de andra länderna. Sju av tio bland de lågutbildade använder Internet medan en av fyra eller ännu färre är Internetanvändare i de flesta andra europeiska länder.

Som vi har sett är Internets utveckling i Sverige anmärkningsvärd på flera sätt. Inte så mycket när det gäller den tidiga spridningen, som började ungefär samtidigt i de flesta industrialiserade länder. Innovatörerna och de tidiga användarna finns i många länder. Det anmärkningsvärda rör vad som hände senare. I vilken mån som den komplicerade teknologin når ut till de äldre och till de lågutbildade? Det är här som Sverige skiljer sig från de flesta andra europeiska länder. Internet når inte bara de unga och de välutbildade, utan också de äldre och lågutbildade. De digitala klyftorna finns visserligen kvar, men inte alls på samma sätt som i andra europeiska länder, där de äldre och lågutbildade nästan står helt utanför.

UNGDOMAR OCH PENSIONÄRER HAR ÖKAT MEST

Men även i Sverige står majoriteten av de äldre utanför. Låt oss se närmare på diagrammet som visar Internetspridningen inom olika åldersgrupper under de senaste sju åren. Vi kan se där att tillgången till Internet ökat mycket kraftigt under dessa år, med ett undantag som gäller för de äldsta. Hos dem är det först un-

der de allra senaste åren som spridningen tagit fart. Den största trappstegsliknande ökningen har skett bland de unga (18-24 år) och bland de unga pensionärerna (65-74 år).

Vi kan här tänka oss att orsaken till dessa kraftiga ökningar har att göra med generationsförändringar (kohorteffekter). Till skillnad från många av de som var 18-24 år för sju år sedan, tillhör de som nu blir 18 år ”Internetgenerationen”, dvs de har vuxit upp med Internet och tar dessa vanor som givna när de blir äldre. Dagens unga vuxna har andra erfarenheter än gårdagens unga vuxna. Därav den kraftiga ökningen i ungdomsgruppen.

På liknande sätt förhåller det sig med de unga pensionärerna. För sju år sedan hade få av dem någon Interneterfarenhet. Under de sju år som gått har denna grupp fyllts på med personer som har använt Internet i sitt arbete och nu för med sig dessa erfarenheter när de blir pensionärer. Dagens unga pensionärer har andra erfarenheter än gårdagens.

Vi kan också se att för alla åldrar mellan 18 till 54 år så har man nästan nått taket, dvs 90% av åldersgruppen har tillgång till Internet. Men ännu är inte taket nått och särskilt bland de unga är trycket stort och någon takeffekt tycks inte inträda förrän närmare 100%.

TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET 2000-2007

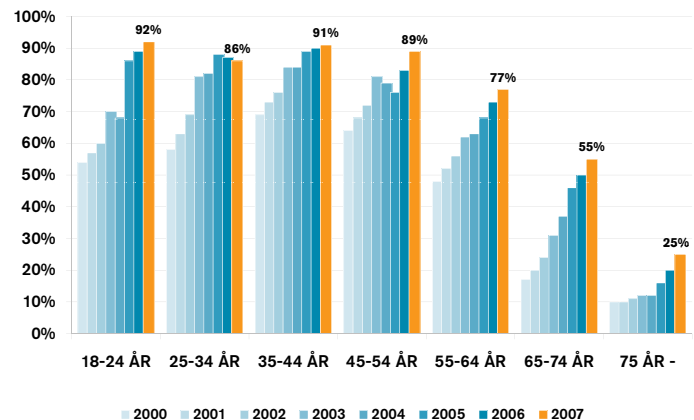

Diagram 7 som visar hur tillgången till Internet förändrats i olika åldersgrupper mellan år 2000 till 2007.

Vilka är det då som skaffat sig Internet under de allra senaste åren? Vilka är det som tillhör denna ”sena majoritet”?

DE NYTILLKOMNA

En majoritet svenskar har som vi sett redan skaffat sig Internet och Internets snabba spridning bland svenska folket har bromsats upp. Men fortfarande tillkommer nya användare. Människor som tidigare av olika orsaker inte hoppat på Internettåget, har nu beslutat att undersöka den nya teknikens möjligheter. Vilka är dessa människor? Är det frågan om bakåtsträvare och teknikmotståndare, i enlighet med den klassiska spridningsteorin. Eller är det fattiga, utbildade människor som inte tidigare ansett sig ha råd med Internet? Eller är det sådana som redan har en dator men som först nu tycker att Internet blivit intressant nog? Eller är det människor som upplever att trycket blivit så stort från släkt och vänner att de nu också måste skaffa sig Internet eftersom alla andra har det?

I vårt urval har vi 137 personer som skaffat sig Internet under de två senaste åren. Låt oss se vad som utmärker dessa och på vilket sätt de skiljer sig från befolkningen i övrigt? Där finns fler kvinnor (58%) än män och fler yngre (31%) än vad man kunde vänta sig. Bland de yngsta har redan över 90% tillgång till Internet ändå är det de yngre som dominerar bland de nytillkomna. Här finns uppenbarligen ett starkt behov, bland nästan 100% av de yngre, att ha tillgång till Internet. Intressant är att dessa nytillkomna inte uppträder som några nybörjare. De utnyttjar Internets potential, är medlemmar och aktiva i olika webbgemenskaper. Utbildningsnivån skiljer sig inte från genomsnittet men de sent nytillkomna har en lägre inkomst än genomsnittet. Bland dem finns också fler sjukskrivna och arbetslösa än i befolkningen som helhet, men inte fler av de äldre som man kunde ha förväntat sig.

Det är således inte frågan om några bakåtsträvare eller traditionalister. Ekonomin kan ha varit ett skäl till att en del av de som nu skaffat sig Internet inte gjort det tidigare. Barn i hushållet kan vara ett annat skäl till att man sent omsider kopplade upp sig.

KÖN	Nybörjare	Internetanvändare	Befolkningen
Man	42 %	51%	51%
Kvinna	58%	49%	49%

ÅLDER	Nybörjare	Internetanvändare	Befolkningen
18-25 år	31%	24%	19%
26-35	18%	17%	16%
36-45	11%	21%	18%
46-55	13%	16%	14%
55-65	19 %	14%	16%
66-75	6%	6%	10%
76+	2%	1%	8%

INKOMST	Nybörjare	Internetanvändare	Befolkningen
1	30%	18%	20%
2	18%	21%	19%
3	22%	33%	23%
4	9%	28%	18%

UTBILDNING	Nybörjare	Internetanvändare	Befolkningen
1	21 %	15%	23%
2	42%	42%	40%
3	34%	43%	36%

SYSSELSÄTTN.	Nybörjare	Internetanvändare	Befolkningen
Arbete	55 %	65%	60%
Studerande	17%	13%	10%
Hemma	5%	3%	3%
Sjukskriven	7 %	4%	5%
Arbetslös	7 %	3%	3%
Pensionär	10%	8%	19%

Tabell över hur de senast tillkomna Internetanvändarna skiljer sig från övriga

PORTRÄTT AV NYTILLKOMNA INTERNETANVÄNDARE

Exempel på ung kvinna som nyttillkommen Internetanvändare

Kvinnlig 21-årig arbetare med studentexamen som tycker om musik och är särskilt intresserad av hundar och hundsport. Hon läser inte tidningar men lyssnar något på radio (musik) och ser på TV. Hon lyssnar också på musik från sin mobil, laddar ner musik, använder SMS och kollar nyheter. Hon har använt Internet på arbetet sedan år 2000. Internetanvändningen hemma är begränsad och rör då e-post, nyheter, slå upp ord etc. Hon har deklarerat via Internet och har en e-legitimation. Fotografier har hon gjort tillgängliga för släkt och vänner på Internet. Hon har prövat på fildelning även innan hon fick tillgång till Internet hemma. Det är enkelt, praktiskt och gratis. Hon köper dock musik ungefär som förut. Hon oroar sig inte för kredikortsbedrägerier. Internetanvändningen har medfört ökade kontakter framförallt med personer med samma intresseinriktning som hon själv. Hon har fått helt nya kontakter och träffat en del av dem i verkliga livet. Hon är medlem i en online community som rör hennes hundintresse. Det är mycket viktigt för henne och hon bidrar själv med innehåll. Hon är också medlem av flera brukshundsklubbar som har mycket använda hemsidor. Hon är mycket nöjd med Internet och ser Internet som lika viktig som TV och i viss mån radio som källa till information och underhållning. Hon känner sig till stor del delaktig i det nya informationssamhället och upplever att Internet ökat hennes produktivitet på arbetet. Hemma är det hennes sambo som använder Internet mest, men hon känner inget behov av att använda Internet mer än vad hon redan gör.

Exempel på kvinnlig pensionär som nyttillkommen Internetanvändare

63-årig ensamstående pensionär med studentexamen. Främsta intresse är mat, trädgårdsskötsel och handarbeten. Hon lyssnar på radion hela dagarna, läser sin lokaltidning och ser på TV. Hon har en mobiltelefon utan särskilda finesser, vad hon känner till. Hennes Internetanvändande är ganska omfattande och det händer att hon använder Internet även utanför hemmet. Hon använder Internet för information om resor och hälsa, surfar runt, läser tidning och spelar spel. Betalar ibland räkningar och kontrollerar fakta. Handlar ej online. Det verkar skumt och hon oroar sig för bedrägerier och virus. Hon har en egen blogg som hon arbetar med några gånger i månaden. Hon är också medlem i en community av social karaktär. Men den är inte alls viktig för henne. Hon känner sig inte särskilt datorkunnig men känner sig till stor del delaktig i det nya informationssamhället. Hon vill inte använda Internet mer än vad hon redan gör.

Exempel på ensamstående man med barn som nyttillkommen Internetanvändare

35-årig ensamstående arbetare med låga inkomster och två barn mellan 7-11 år. Han läser ej någon tidning men ser på TV. Han har en mobil och förutom att tala skickar han SMS och ibland bilder med MMS. Han anser sig ganska datorkunnig. Använder Internet begränsat hemma via ADSLoch ännu mer sällan Internet på arbetet. E-post dagligen men mer sällan Internet för nyheter, tidning, produkter, biljetter, slå upp ord, kontrollera fakta, deklarerar. Han har handlat online någon gång men betaltjänster är för dyrt. TV och radio är viktigare än Internet. Hans specialintresse är tjejer. Hemma är det barnen som använder Internet mest. Han känner sig helt och hållet delaktig i det nya informationssamhället och skulle inte vilja använda Internet mer än vad han gör.

Motsatsen till de sent nyttillkomna är de personer som, tidigt under 90-talet, drogs med i ett intresse för den nya tekniken. Det var innovatörerna och före dem pionjärerna. Det är en helt annan grupp människor än de som skaffade Internet femton-tjugo år senare.

PIONJÄRER OCH INNOVATÖRER

I början på 90-talet spred sig kunskapen bland datoranvändarna att man kunde koppla upp sin dator och skicka e-post och överföra filer till andra datorer. Fortfarande var tekniken krånglig men dess möjligheter var stora och intressanta att utforska. Det rör sig här om en begränsad grupp på några tiotusentals personer som växer till sig under början av 90-talet till några hundra tusen. Två av tre är män. De är välutbildade och ganska unga, med en genomsnittsålder kring 35 år. En av tre har en teknisk bakgrund med anknytning till datorer och programmering. Men huvuddelen är tjänstemän, antingen med chefsbefattningar eller yrken där den nya tekniken förväntas kunna komma till användning. Där finns också personer med en bakgrund inom vården som läkare och sjuksköterskor och inom undervisning som lärare. Där finns också några med egna företag. (WII 2000, 2003)

Men före dem fanns ett hundratal personer som var uppkopplade på Internet redan på 80-talet. Vi kan kalla dessa tidiga Internetanvändare för "Pionjärerna". De tillhör en unik grupp som är långt före alla andra vid en tidpunkt då Internet fortfarande för de flesta är ett okänt fenomen. Jämför vi pionjärer och innovatörer finns det inga större skillnader i ålder eller utbildning. 70% har en universitetsutbildning. Det finns dock något fler yngre bland innovatörerna. Idag är deras medelålder kring 45 år. Kvinnorna som bland pionjärerna bara var ett fåtal utgör en fjärdedel bland innovatörerna.

Ser vi till versamhetsområden dominerar personer som idag finns inom IT och telekomsektorn. Lika många arbetar som konsulter. Offentlig förvaltning och bank/finans-sektorn finns också representerad. Det är frågan om mycket aktiva Internetanvändare. Alla av dem använder Internet flera gånger om dagen på arbetet, och de flesta använder också Internet hemma dagligen. Så gott som alla är medlemmar i olika communities både med inriktning på datorer och ny teknik och sådana som rör deras privata intressen. Många, särskilt bland pionjärerna har också erfarenhet att ha arbetat med utvecklingen av öppen källkod. (Findahl & Selg, 2007).

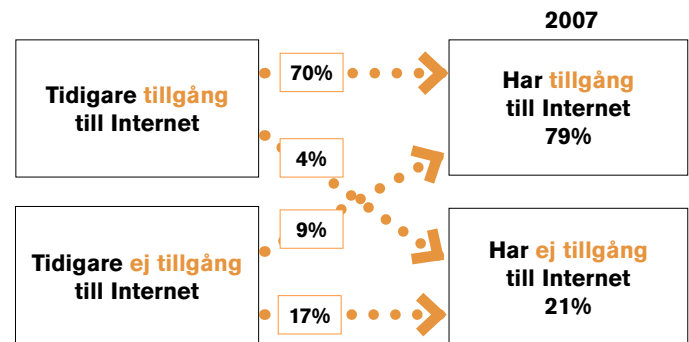
EN DEL LÄMNAR ANDRA KOMMER TILLBAKA

Under årens gång tillkommer, som vi sett, hela tiden nya Internetanvändare som inte tidigare haft tillgång till Internet. Resultatet

ser vi i spridningskurvorna. Men i verkligheten är spridningsprocessen mer komplicerad än så. Av olika skäl slutar en del att använda Internet samtidigt som andra kommer till. Och en del av dessa som kommer till är inga riktiga nybörjare utan de har tidigare använt Internet och kommer tillbaka efter något eller några år. Det vi ser i spridningskurvorna är nettoresultatet. Det är således fler som kommer till än vad som syns i siffrorna. I USA har t.ex. det rått en balans mellan antalet nytillkomna och de som slutar, med resultatet att utvecklingen ser ut att stå stilla fast det kommer till nya Internetanvändare. Om det är fler som kommer till än som slutar ökar Internetanvändningen. Tänkbart är att även i Sverige kan det uppstå ett balansläge när Internettillgången i en del åldersgrupper överstiger 90% och de nytillkomna är få medan en del av ekonomiska, tekniska eller andra skäl åtminstone tillfälligt slutar använda Internet hemma.

Här nedan återfinns ett diagram som visar flödet mellan nya och gamla internetanvändare utifrån situationen i början av 2007. Siffrorna är preliminära och flödena mer komplexa än vad som framgår av diagrammet, men ger ändå en ungefärlig översikt av skeendet över tid. Från diagrammet kan vi se att 79% av den vuxna befolkningen har tillgång till Internet 2007 och att 70% har också haft det under tidigare år. Ytterligare 9% har inte haft Internet tidigare men skaffat sig det under de senaste åren. Totalt blir det 79% som har tillgång till Internet i hemmet. Denna siffra hade varit ännu högre om inte 4% som tidigare hade Internet nu har slutat med detta.

EN DEL LÄMNAR, EN DEL KOMMER TILLBAKA, EN DEL HELT NYA

VARFÖR INTE INTERNET?

Idag har en majoritet av befolkningen tillgång till Internet. Skälen till detta är säkerligen många, men när folk väl börjat använda den nya tekniken är de flesta övervägande positiva.

Ny teknik sprider sig först till entusiaster och innovatörer sedan följer vad som brukar kallas den tidiga majoriteten. Här ingår barnfamiljerna men endast få av de äldre. Sedan om tekniken visar sig uppfylla mer långsiktiga behov och är användarvänlig och ekonomiskt överkomlig kan tekniken fortsätta att sprida sig till en majoritet av befolkningen och även till de flesta äldre. Så skedde med radio och TV och videobandspelaren och även tidigare telefonen och dess senare efterföljare mobiltelefonen. Däremot har det hittills som vi sett gått något trögare för datorn och Internet. Men det är viktigt att komma ihåg att teknikövergångar tar tid. Det har tidigare rört sig om tio till femton år innan upp mot nittio procent av befolkningen skaffade sig radio och senare TV. För videobandspelaren och mobiltelefonen tog det tjugo år.

När allt fler, bland grannar och vänner, skaffat sig tillgång till Internet ökar trycket från omgivningen och kanske från familjemedlemmar att inhandla en dator med Internetuppkoppling. Tre av fyra har gjort så men en av fyra har av olika skäl stått emot. Vad är det då för skäl man uppger för detta? Vi frågade och har kategoriserat svaren enligt nedanstående cirkeldiagram.

FRÄMSTA SKÄL TILL ATT INTE HA INTERNET HEMMA

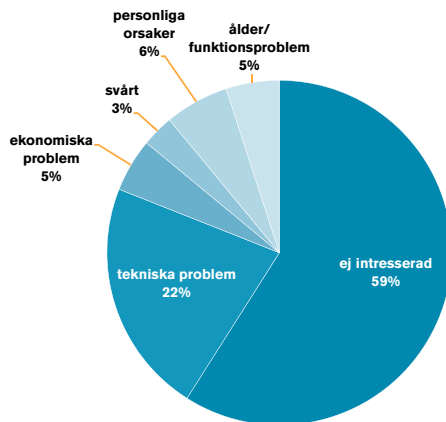

Diagram 8 Vilka är de främsta skälen till att inte skaffa sig Internet?

Det vanligaste svaret var att man helt enkelt inte vara intresserad av den nya tekniken. Man kände inget behov att skaffa sig Internet. Det fanns inte någon nytta med den som kunde uppväga de kostnader och besvär som krävdes. En majoritet (59%) angav denna typ av svar.

Ett annat vanligt skäl (från 22%) var hänvisningar till olika tekniska problem. Det kunde vara alltifrån att den egna datorn börjat bli för gammal, eller gått sönder, till trilskande modem. Det här är en typ av hinder som kan tänkas växa när datorer måste bytas ut och program uppdateras. Internet är på detta sätt en krävande teknik. Inte som en fast telefon som kan fungera i många årtionden eller en svartvit TV-apparat som gick att använda i fyrtio år.

Inte så många (5%) nämner ekonomin som ett skäl till att de inte skaffat Internet. En dator är idag ekonomiskt överkomlig för de flesta. Men för låginkomstgrupper är det här en fråga om en prioritering. Hos barnfamiljer väger behovet av Internet över, men där intresset är ljumt, som bland många pensionärer, nämner man som skäl ointresse och inte ekonomi. Utifrån ett sociologiskt perspektiv är det dock tydligt att ekonomin, åtminstone indirekt, spelar in. Ju högre inkomst desto sannolikare är det att man har tillgång till Internet, och ju högre inkomst desto fler datorer finns det i hushållet. Detta framkommer i ett senare avsnitt om den digitala klyftan.

En del (3%) nämner som skäl att de tycker att Internet är krångligt och svårt och att de själva har en bristfällig kunskap. Om det var enklare skulle de kanske vara intresserade. Kanske skulle fler svara på detta sätt om de inte hade någon i sin närhet som de kunde konsultera och få hjälp av.

De personliga skälen (från 6%) handlar mest om olika tillfälligheter. De håller på att byta bostad, har just skiljt sig eller kommit hem från en utlandsresa. De har inte tid, eller inte kommit sig för. Här finns också några som av ideologiska skäl är motståndare till digital teknik som de anser gör människor beroende och tar för mycket tid. De finns också några som avstår på grund av moraliska skäl. De vill skydda sina barn från Internets skadliga inverkan.

Slutligen finns de (5%) som nämner olika funktionshinder som orsak till att de inte har Internet. Det är framför allt funktionella nedsättningar i syn och motorik, som ibland hör till stigande ålder, som ställer till problem. Det är inte ovanligt att också de som an-

vänder Internet uppger att de har sådana funktionella problem. Ett särskilt avsnitt handlar senare om just detta.

ej intresserad	850 000
Tekniska problem	320 000
ekonomiska problem	80 000
svårt	50 000
personliga orsaker	86 000
ålder/funktionsproblem	80 000
	1 466 000

ANTAL DATORER I HUSHÅLLET BLAND DE SOM HAR DATORER

1 dator	56%
2 datorer	26%
3 datorer	11%
4 datorer	5%
5 eller fler	3%

VAR ÄR DATORN PLACERAD?

Arbetsrum	47%
Vardagsrum	27%
Sovrum	22%
Barnens rum	13%
Hall	6%
Kök	6%
Annat	11%

Digitala klyftor

2

UTBILDNING OCH INKOMST SPELAR FORTFARANDE ROLL

Räknar vi ut ett sambandsmått (Pearsons korrelationskoefficient) mellan tillgång till Internet och en persons ålder, utbildning och inkomst finner vi starka statistiskt säkerställda samband:

Sambandet ålder – tillgång till Internet i hemmet:	0,38
Sambandet utbildning - tillgång till Internet i hemmet:	0,31
Sambandet inkomst - tillgång till Internet i hemmet:	0,32

När spridningen av Internet tog fart i slutet på 90-talet kom Internet, mer och mer, att ses som ett nödvändigt verktyg för att delta i det nya demokratiska samhället. Målet blev att alla, oberoende av ålder, inkomst, ras, etnicitet, funktionshinder, kön eller geografi - skulle få tillgång till de teknologiska verktyg och färdigheter som behövdes i det nya informationssamhället. Men Internet är inte bara ett informationsmedium utan också en teknik för kommunikation människor emellan. Det är både en telefon och ett postverk, både en radio och en television och ett oändligt uppslagsverk och mycket mer.

Visserligen spred sig Internet snabbt till en början och inom loppet av fem år hade hälften av befolkningen tillgång till Internet. Men spridningen skedde inte jämt ut i befolkningen. Vissa tillägnade sig tekniken snabbare än andra. Till en början följde spridningen, i Sverige liksom överallt i världen, de traditionella socioekonomiska mönstren (Findahl, 2002). Det var de unga välutbildade männen som var de första som tog till sig den nya teknologin. Utbildning, ekonomi, ålder och kön visade sig ha betydelse. Men Internet spred sig vidare i alla samhällsklasser, om än med olika hastighet och det verkade som det var mer en tidsfråga tills alla skulle komma att ha Internet. Men så blev inte fallet.

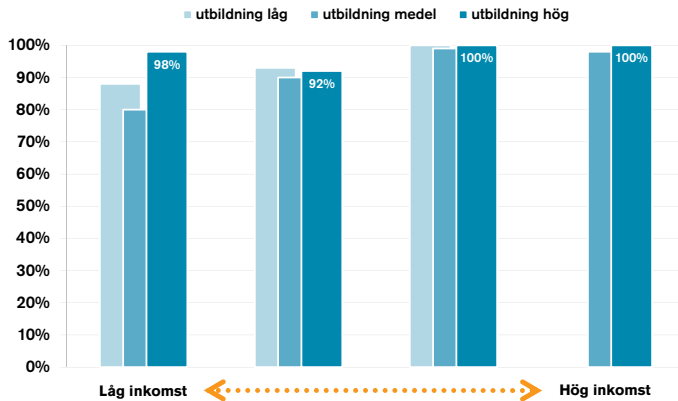
Det visade sig att Internet inte var som TV som inom en tidsperiod av 10 år spred sig till 90 % av befolkningen. Internet är en betydligt mer komplex teknologi. Tillgång till Internet är en nödvändighet men inte en tillräcklig förutsättning för en framgångsrik Internetanvändning. Här krävs också motivation, kunskap och färdigheter. Vi skall senare se närmare på hur Internet används. Men först gäller det tillgången. Är det fortfarande så, tolv år efter det att Internet började få en vidare spridning, att nivån på inkomst och utbildning påverkar vilka som har tillgång till Internet? Att ålder spelar in är som vi sett mycket tydligt, men spelar utbildning och inkomst någon roll?

Ju yngre man är, desto högre utbildning och desto större inkomst man har desto större är sannolikheten att man har tillgång till Internet i hemmet. Det är detta som de starka sambandsmåten vill säga. Men enkla sambandsmått kan vara skenbara och ofta dölja mer än vad de avslöjar. När det gäller ålder vet vi sedan tidigare att skillnaden i tillgång är ungefär densamma från 18 år upp till 55 års ålder. Det är först när vi kommer till pensionärerna som tillgången minskar. Så åldern har egentligen ingen betydelse för Internettillgången annat än för de äldsta.

Hur är det då med en persons utbildning? Har de välutbildade i större utsträckning tillgång till Internet jämfört med de kortutbildade? Ja, enligt sambandsmättet. Men ett problem med utbildningsvariabeln är att den samvarierar starkt med ålder. Nästan alla unga har idag tagit studentexamen medan det var betydligt ovanligare bland de som idag är pensionärer. Jämför vi utbildningsnivåer kommer då gruppen av lågutbildade att huvudsakligen bestå av äldre. Och vi vet redan att de äldre har i mindre utsträckning tillgång till Internet. För att få ett mer rättvisande mått är det därför nödvändigt att jämföra varje åldersgrupp för sig. Hur är det bland unga? Spelar utbildning och inkomst någon roll för tillgången? Hur är det bland de medelålders? Hur är det bland de äldre?

Gör vi en sådan uppdelning finner vi, som framgår av diagrammen, att utbildning och inkomst inte spelar så stor roll bland de unga. Nästan alla har tillgång till Internet. Men det finns några grupper unga där inte alla har tillgång till Internet. De finner vi bland de med sämst ekonomi och låg utbildning. Där har 20% inte tillgång.

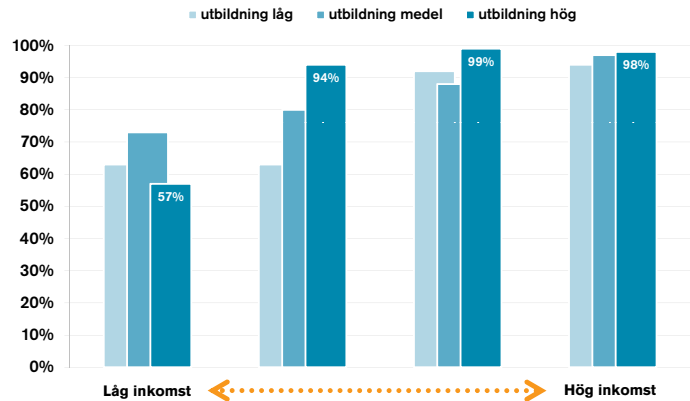
TILLGÅNG TILL INTERNET HOS SVENSKAR 18-35ÅR

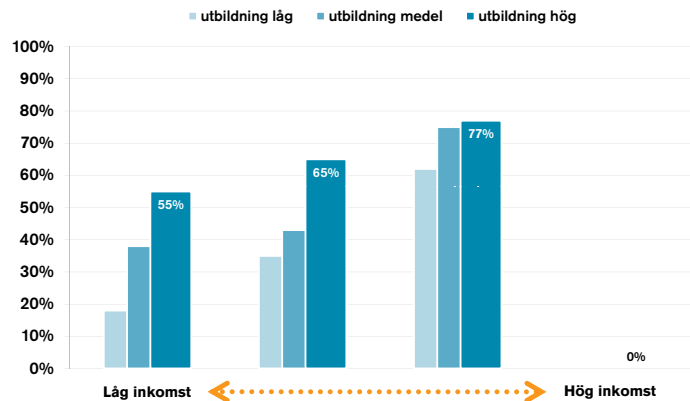
Bland de medelålders finns det betydligt större skillnader framför allt vad gäller inkomst. Hos de välbärgade har alla tillgång medan 43% har inte Internet bland de med lägst inkomst. Hushållets ekonomi har här stor betydelse.

Och bland pensionärerna föreligger ännu större skillnader i tillgång beroende på både utbildning och inkomst. Det är i första hand de välbeställda och välutbildade pensionärerna som har Internet hemma. Av dem har tre av fyra (77%) tillgång till Internet. Hos de med sämst ekonomi och låg utbildning har åtta av tio inte tillgång till Internet. Så ju äldre man är desto tydligare visar sig det gamla klassamhället.

TILLGÅNG TILL INTERNET HOS SVENSKAR 36-65 ÅR

TILLGÅNG TILL INTERNET HOS SVENSKAR ÖVER 65 ÅR

FUNKTIONSHINDER

Förutom att man är ointresserad, eller inte känner något behov av att använda en ny teknik finns det en rad andra förhållanden som kan utgöra hinder för användningen. Det kan handla om ekonomi eller att tekniken är krånglig eller att innehållet är svårt att tillgodogöra sig. Men det kan också röra sig om att tekniken i huvudsak är utformad, inte bara efter de tekniskt kunniga, utan också för de unga friska och välgymnastiserade användarna. Frågan är hur anpassad Internet är för de som har olika funktionshinder?

Vi kan börja med att se närmare på de i vårt urval som uppger att de har olika funktionshinder enligt vedertagna kategorier. Dessa kan vara orsakade av arbetsskador, eller ålder eller av något annat. Vi använder oss här av en traditionell indelning som vi slagit ihop till sju kategorier av hinder: Grovmotoriskt, finmotoriskt, invärtes medicinskt, psykiskt/kognitivt, nedsatt hörsel, dålig syn, läs- och skrivproblem. 12% i vårt urval uppger att de kan klassas efter något sådant funktionshinder. Det motsvarar uppskattningsvis omkring 900 000 svenskar. (Enligt SCB finns det drygt en miljon).

De flesta av dessa människor uppger sig inte ha några speciella problem att använda Internet. Problem som är kopplade till deras funktionshinder. De använder Internet något mindre, men nästan i samma utsträckning som andra. En av sju, ungefär 145 000, uppger sig dock ha problem med Internet. Det gäller framför allt de som har motoriska hinder och läs- och skrivproblem.

Men ställer vi frågan direkt till alla om man har något funktionshinder som försvårar deras användning av Internet blir svaret ett annat. Uppskattningsvis 430 000 människor säger sig ha sådana problem. Av dessa är det 42% som säger att deras dåliga syn gör det svårt att använda Internet. 37% säger att de har motoriska problem. 13% uppger kognitiva problem. Hit hör de med dyslexi. Och 8% har olika medicinska problem. Alla dessa problem är inte överraskande. Men det är lätt att glömma bort att Internet bygger på skriven text, som visas i litet format på en många gånger mörk flimrande skärm utan större kontraster, under exakt tryckande av en rad känsliga knappar på ett tangentbord.

FUNKTIONSHINDER SOM FÖRSVÅRAR ANVÄNDNING AV DATOR

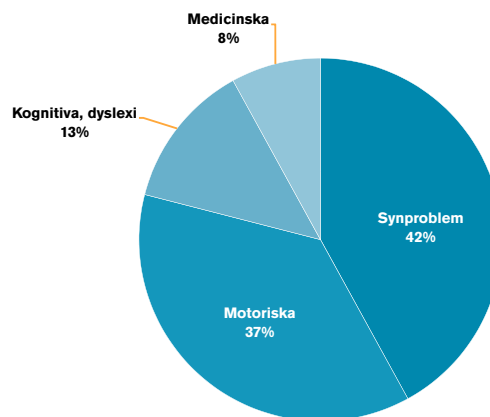

Diagram 1 Funktionshinder som försvårar användning av dator

Var återfinns dessa problem? Ja, företrädesvis bland de äldre. Ju äldre man är desto fler har funktionshinder som försvårar datoranvändningen. En av fyra bland de äldsta över 75 år, en av fem bland de över 55 år. Ungefär en av tio bland de yngre med undantag av de yngsta under 25 år, där dessa problem är marginella.

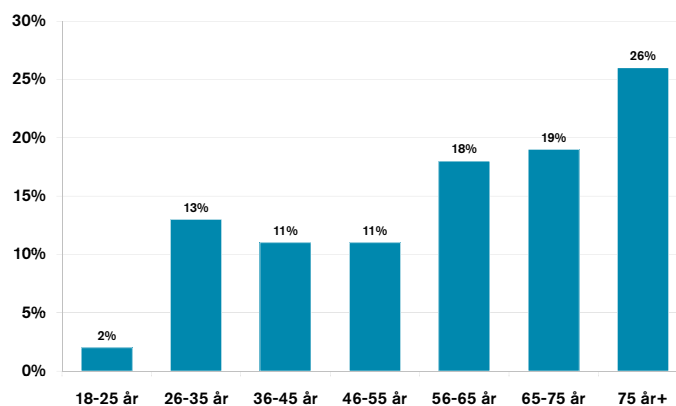

Diagram 2 funktionshinder som försvårar datoranvändning fördelade på åldersgrupper

Intressant är att många av de som upplever sig ha funktionshinder som försvårar deras Internetanvändning, skulle vilja använda Internet mer om det var möjligt. Det gäller framförallt de äldre över 65 år där 60% instämmer i detta jämfört med 17% utan funktionshinder i motsvarande åldersgrupp. Men även i åldrarna över 45 år är det många som skulle vilja använda Internet mer.

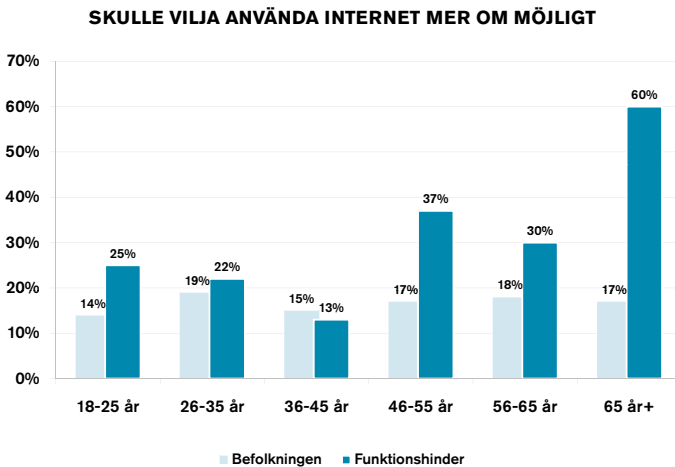

Diagram 3 Skulle vilja använda Internet mer om möjligt.

INTERNET OCH DE ÄLDRE

Ny teknik sprider sig först till entusiaster och innovatörer sedan följer vad som brukar kallas den tidiga majoriteten. Här ingår barnfamiljerna men endast få av de äldre. Sedan om tekniken visar sig uppfylla mer långsiktiga behov och är användarvänlig och ekonomiskt överkomlig kan tekniken fortsätta att sprida sig till en majoritet av befolkningen och även till de flesta äldre. Så skedde med radio och TV och videobandspelaren och även tidigare telefonen och dess senare efterföljare mobiltelefonen. Däremot har det hittills gått trögare för datorn och Internet. Men det är viktigt att komma ihåg att vi bara haft Internet i drygt tio år och att det är ännu för tidigt att dra slutsatser om Internet även skall bli en teknik för de äldre.

De flesta människor som nått pensionsåldern har hittat den medieanvändning som de tycker passar för information, kunskap

och underhållning. De har utvecklat fast rotade vanor med radio och morgontidning och TV på kvällarna. Eftersom de har mycket fri tid kan de också ägna en hel del tid åt tidningsläsning, radiolyssnande och TV-tittande. Det krävs därför ganska mycket för att de skall frångå sina vanor och byta ut ett välkänt och uppskattat medium mot ett annat. Däremot skulle det kunna vara möjligt att Internet blev ett komplement till de andra medierna om det kunde erbjuda något som de andra medierna inte kan.

Det är viktigt att komma ihåg att teknikövergångar tar tid. Det har tidigare rört sig om tio till femton år innan upp mot nittio procent av befolkningen skaffade sig radio och senare TV. För videobandspelaren och mobiltelefonen tog det tjugo år.

Särskilt televisionens införande medförde genomgripande förändringar i människors kvällsaktiviteter och eftersom införandet fördröjdes på grund av politisk oenighet om televisionen skulle vara public service eller reklamfinansierad så fanns det ett stort uppdämt intresse som skyndade på spridningen av televisionen i Sverige. Men trots detta så var det fortfarande efter femton år ungefär tio procent av de äldre som inte skaffade sig TV utan höll helt fast vid radion som idag innehavs av 93% av de i åldrarna 18-64 år, och av 64% av de äldre (från 65 år och utan gräns uppåt).

Idag har vi haft Internet i tio år och här skedde spridningen snabbt under de första fem åren bland den arbetande befolkningen, medan spridningen gick långsamt bland de äldre. Under de sista åren har utvecklingen stannat av vid en situation där två tredjedelar av befolkningen har tillgång till Internet medan en tredjedel står utanför. En stor del av de som står utanför återfinns bland de äldre över 65 år. Här används Internet av 19% medan motsvarande siffra för de mellan 18-64 år är 72%.

Att notera är att de äldre använder Internet nästan uteslutande i hemmet. De utnyttjar inte Internet på bibliotek eller andra offentliga platser, inte heller hos vänner eller släktingar. Detta är däremot ganska vanligt bland de yngre.

Medan utbildning, inkomst och kön spelar mindre roll för Internetanvändningen bland de yngre så har det stor betydelse för vilka som skaffar sig Internet bland de äldre. Män med hög utbildning och god ekonomi är det i första hand som använder Internet bland de äldre.

När det gäller de äldre Internetanvändarna så är de inte lika aktiva som andra Internetanvändare utom när det gäller e-post.

77% av de äldre Internetanvändarna använder e-post (84% i övrig befolkning). Även att utföra sina bankärenden via Internet är populärt (41% av de äldre mot 54% bland övriga användare). Däremot utnyttjas Internet mycket litet för kontakter och information från myndigheter och kommun.

Att notera här är att även om 41% av de äldre Internetanvändarna utför bankärenden via Internet så motsvarar detta endast 8% av den äldre befolkningen eftersom Internetanvändarna är så få.

	Internetanvändare 65+	Internetanvändare 18-64 år	befolkning 65+
e-post	77%	84%	14%
bankärenden	41%	54%	8%
ladda ner blanketter	37%	46%	7%

Bredband till alla?

3

År 2000 när ungefär hälften av svenskarna hade tillgång till Internet var det fortfarande ovanligt att privatpersoner hade egna bredbandsuppkopplingar. De allra flesta var tvungna att ringa upp via, många gånger krångliga, telefonmodem. I en del andra länder byggdes bredbandsnäten ut betydligt snabbare och i länder som Korea och Japan med starkt statligt stöd. Sakta ökade dock bredbandsutbyggnaden även i Sverige och idag är bredband på väg att bli det dominerande telekommunikationsmedlet i den industrialiserade världen. Bredband utgör en förutsättning för Internets utveckling och för den enskilde Internetanvändaren innebär, framför allt möjligheten att vara ständigt uppkopplad, ett helt nytt förhållningssätt till Internet. Det visade sig, i en jämförelse mellan modem- och bredbandsanvändare, att användningstiden tredubblades och att många fler av Internets alla möjligheter började utnyttjas. (Findah, 2003).

SPRIDNINGSKURVAN FÖR INTERNET OCH BREDBAND

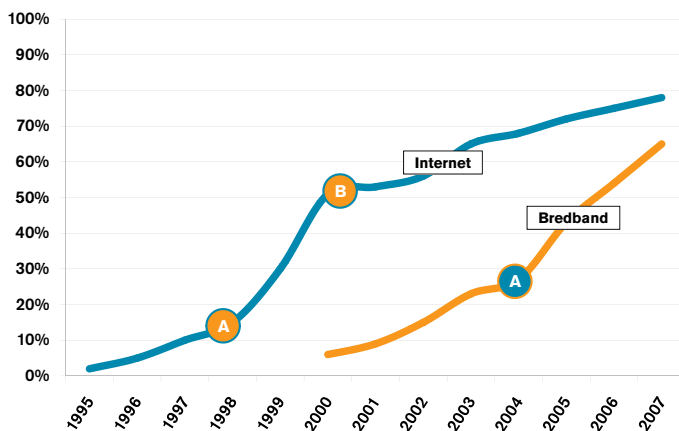

Diagram 1. Spridningskurvan för Internet och bredband i den svenska befolkningen.

Ser vi på bredbandsutvecklingen i Sverige startade den kring år 2000 och går sedan stadigt uppåt. Men det dröjer fram till 2004 innan den tar riktigt fart (A). Sedan går utvecklingen brant uppåt och har gjort så fram till idag. Vi ser ännu inte tecken på en avmattning. I början dominerades bredbandsuppkopplingarna av ADSL men fibernätverk introducerades tidigt och hade i början en nästan lika stor marknadsandel som ADSL. Den stora ökningen av bredbandsuppkopplingar under de senaste åren får tillskrivas i första hand utbyggnaden av ADSL men även kabenätverken.

INTERNETUPPKOPPLINGARNA FÖRÄNDRAS ÖVER TIDEN

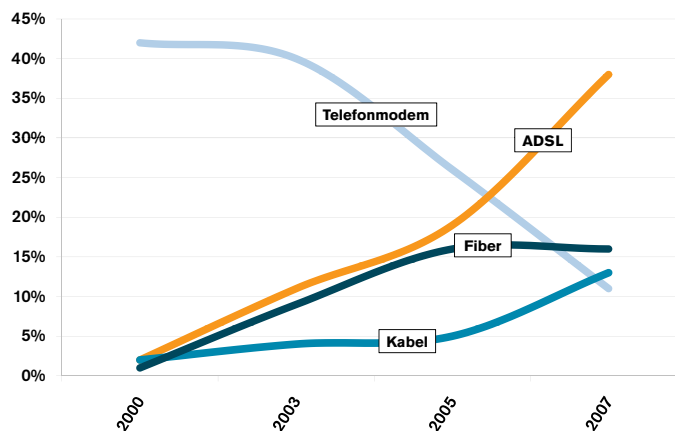

Diagram 2. Internetuppkopplingarnas förändring över tiden.

VILKA HAR BREDBAND?

Redan från början spred sig bredband ganska jämnt mellan olika befolkningsgrupper. Och så har det fortsatt fram till idag. De digitala klyftor som var tydliga när det gäller Internets spridning har inte varit lika framträdande när det gäller vilka av Internetanvändarna som skaffar sig bredband. Delvis beroende på att stora bostadsområden i många städer fick bredbandsnätverk. Det finns vissa skillnader beroende på utbildning mellan de med låga inkomster, främst beroende på ålder, men dessa skillnader är förhållandevis små. I stort finns det endast små skillnader mellan de med hög och låg utbildning och mellan de med små och stora inkomster när det gäller tillgång till bredband.

TILLGÅNG TILL BREDBAND I HEMMET BLAND INTERNETANVÄNDARNA INDELADE EFTER INKOMST OCH UTBILDNING

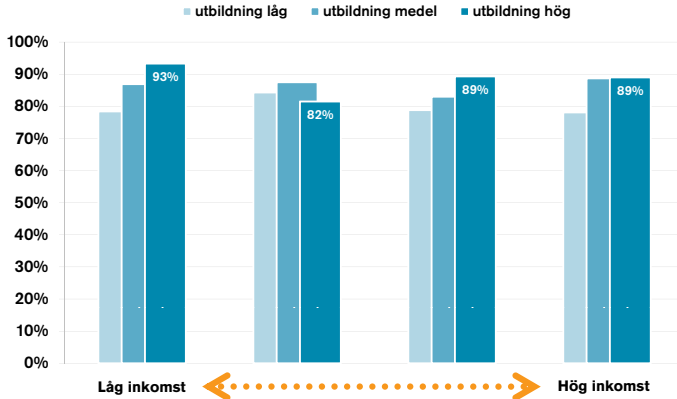

Diagram 3 Tillgång till bredband i hemmet bland Internetanvändare i olika socioekonomiska grupper.

Även om utbildning och inkomst inte tycks ha så stor betydelse för Internetanvändarna så finns det en mycket starkt samband mellan ålder och intresse att skaffa sig bredband. Hos yngre och medelålders är detta intresse mycket starkt men hos många av de äldre Internetanvändarna är intresset svagare.

TILLGÅNG TILL BREDBAND I HEMMET BLAND UNGA OCH GAMLA INTERNETANVÄNDARE

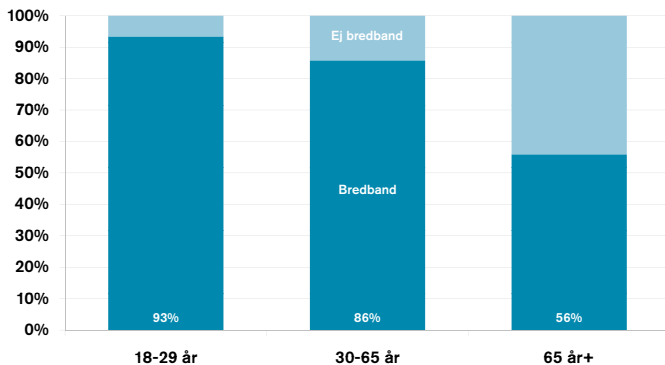

Diagram 4. Tillgång till bredband i hemmet bland unga och gamla Internetanvändare

VARFÖR HAR MAN INTE BREDBAND?

De flesta som har Internet vill också gärna ha en bredbandsuppkoppling. Men det finns vissa hinder för detta. Hela Sverige täcks inte in av bredbandsnäten. Det är fortfarande många (31% av de utan bredband) som bor på platser som de uppger ligger utanför täckningsområdet. 28% tycker att bredband fortfarande är för dyrt, 16% har olika personliga skäl eller utrustning som är för gammal, 6% har inte tid att ordna en uppkoppling eller tycker att det räcker med att bredband finns på jobbet. Var femte (19%) är dock ointresserad och nöjer sig med en modemuppkoppling.

VARFÖR INTE BREDBAND?

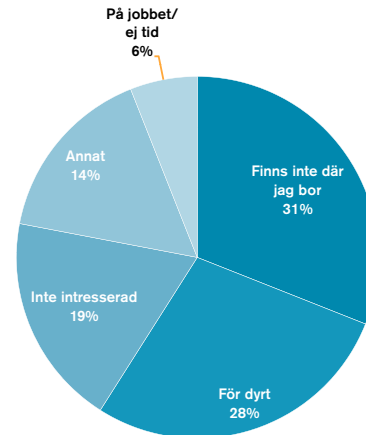

Diagram 5 Uppgivna skäl till att Internetanvändare inte har bredband.

Här finns en skillnad mellan yngre och äldre Internetanvändare. Bland de äldre är ointresse det vanligaste svaret följt av att det är för dyrt. Bland de yngre utgörs hindren av att bredband inte finns där de bor och av en rad andra privata och tekniska orsaker.

INTERNATIONELL JÄMFÖRELSE

I en internationell jämförelse från December 2005 låg Sverige långt ned på listan över länder med många bredbandsanvändare. I Korea hade nästan alla Internetanvändare bredband. I Island, Belgien, Portugal och Kanada med mer än 80% bredband. I Nederländerna, Spanien, Danmark, Japan, Finland, Ungern, Frankrike och Norge omkring 70%. Genomsnittet för alla OECD-länder låg på 60% och därunder fanns Sverige tillsammans med bl.a. USA och Tyskland.

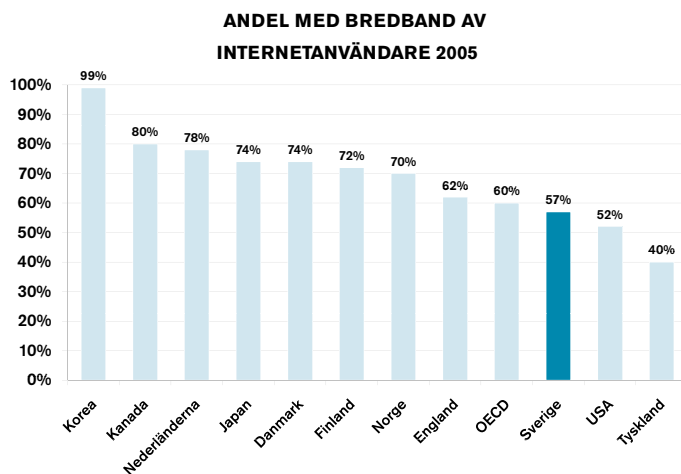

Diagram 6. Andel bredband bland Internetanvändarna i olika OECD länder.

Källa OECD 2007

Räknar man istället andel bredbandsanvändare i befolkningen kommer Sverige i en bättre position eftersom Sverige har förhållandevis många Internetanvändare. Utvecklingen har också fortsatt i snabbare takt efter 2005 och allt fler i Sverige har skaffat sig bredband. Jämför vi hur situationen ser ut 2007 så har Sverige förbättrat sin situation avsevärt. Idag har 65% av befolkningen tillgång till bredband i hemmet, vilket motsvarar 85% av Internetanvändarna.

BREDBANDSSPRIDNING I BEFOLKNINGEN 2000-2007

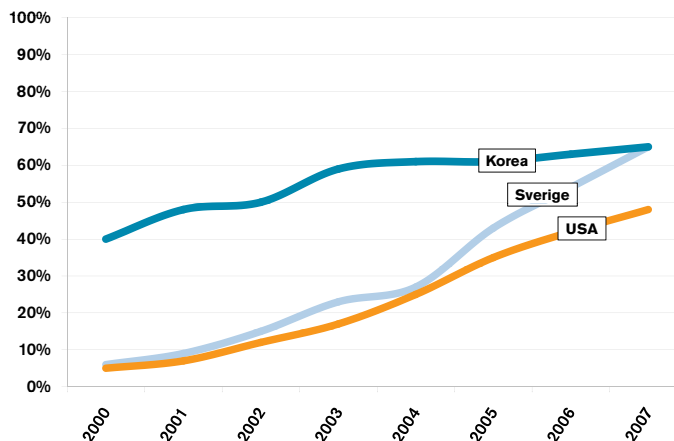

Diagram 7 Bredbandsutbredning i befolkningen 2000-2007. En jämförelse mellan Korea, Sverige och USA.

Källa: WII 2007, PEW 2007, MIC/NID Korea 2007

Den mest spridda tekniken för bredbandstrafik i nästan alla länder är DSL. Utmärkande för länder som Island, Frankrike, Tyskland och Italien är att så gott som all bredbandsanvändning sker via telefonledningar (DSL). I några andra länder som USA och Kanada är mer än hälften av alla användare uppkopplade via kabel. Stor andel kabelanvändare finns också i Nederländerna, Belgien, Korea, Österrike och Schweiz. I Sverige dominerar DSL, följt av kabel. Här finns också en hel del (20%) andra tekniker, främst fiber. I detta avseende, med en utbredd fiberanvändning, liknar Sverige, Japan och Korea där det också finns en hel del andra bredbandsnätverk än DSL och kabelnätverk. När det gäller fiber har dock Japan och därefter Korea, hunnit längst. I Japan består nära en tredjedel av bredbandsabbonemangen av fiber.

UTVECKLINGSTENDENSER

Trenden allmänt i OECD-länderna är att kostnaderna för bredband minskar. Jämför vi två år bakåt i tiden så betalar konsumenten mindre idag, på samma gång som kapaciteten i näten har ökat. Samtidigt ökar emellertid konsumenternas totala kostnader för kommunikation inräknat både varor och tjänster.

Prismässigt ligger Sverige bra till med de lägsta avgifterna för en långsam bredbandsuppkoppling. Sverige, Norge, Danmark och Island delar denna plats. Enligt ett mått på konkurrens mellan bredbandsföretag (ECTA) är konkurrensen störst i Nederländerna följt av Tyskland och Sverige. I Sverige har de allmänna investeringarna gått ner efter 2004. Räknat över perioden 2000-2005 ligger Sverige på runt tionde plats (OECD 2007).

Tillgång är ej detsamma
som användning

4

När Internet introducerades i början av 90-talet hade cirka 30% av befolkningen tillgång till en dator. Det var ungefär så många som hade intresse och användning av en dator. För att skriva med, eller räkna eller spela med. Spridningen av datorer hade stagnerat då Internet introducerades, men tog sedan ny fart. Alla som hade datorer var dock inte intresserade av att koppla upp sig på Internet. Under många år höll sig skillnaden mellan dator- och Internettillgång runt tio procent. Idag har denna skillnad minskat till sex procent. Det motsvarar nästan en halv miljon människor som har tillgång till dator men inte Internet.

INTERNETANVÄNDNING I BEFOLKNINGEN ÖVER 18 ÅR

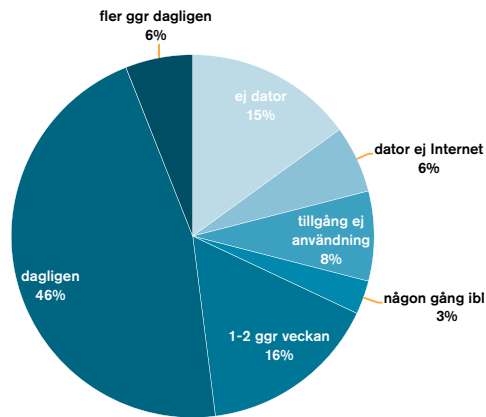

Diagram 1. Internetanvändningens frekvens i den vuxna befolkningen

Tillgång till dator betyder således inte automatiskt tillgång till Internet. Och tillgång till Internet i hemmet betyder inte heller automatiskt att Internet används. 8% eller närmare 600 000 personer uppger att det inte utnyttjar Internet trots att de har tillgång. Skälet kan vara att det är någon annan i familjen som nästan hela tiden sitter framför datorn. Det kan vara barnen i huset eller ibland mannen.

Ett mycket begränsat användande av Internet uppger 3%, eller 200 000, trots att de har tillgång till en uppkoppling. Det rör sig om att använda Internet någon gång i månaden eller ännu mer sällan.

Nästa grupp 16%, en dryg miljon människor, använder Internet mer regelbundet, åtminstone någon gång i veckan.

Den stora gruppen på över tre miljoner (46%) är idag de dagliga användarna. Hos dem har Internet flyttat in bland vardagsaktiviteterna. Detta gäller i ännu högre grad den knappt halva miljon som använder Internet flera gånger dagligen.

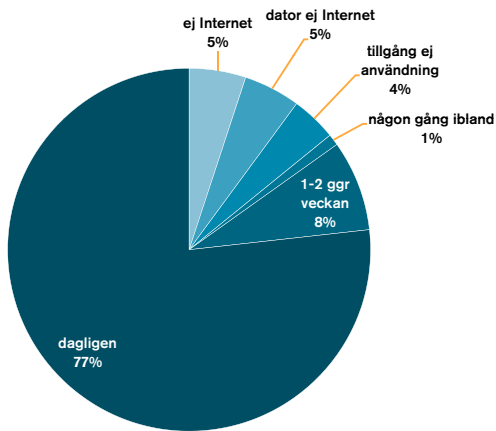
Har ej dator	1 100 000
Har dator men ej Internet	440 000
Har tillgång till Internet men använder ej	585 000
Använder Internet sällan	200 000
Använder Internet någon/några gg i veckan	1 170 000
Använder Internet dagligen	3 360 000
Använder Internet flera ggr dagligen	440 000

Enligt ovanstående tabell kan vi summera vardagsanvändarna till 5 miljoner och de som står utanför eller använder Internet mycket sparsamt till 2,3 miljoner. Två av tre vuxna kan således räknas som vardagsanvändare av Internet och en av tre räknas inte dit.

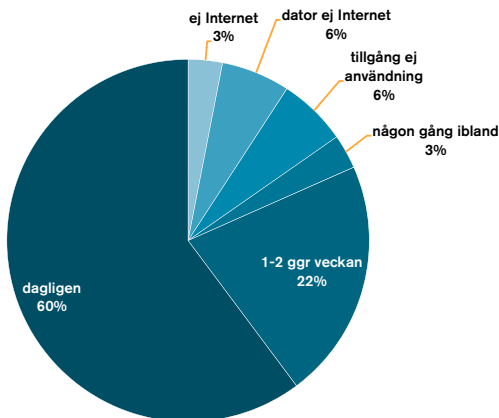
VARDAGSANVÄNDARE I FYRA ÅLDERSGRUPPER

Jämför vi olika åldersgrupper varierar detta förhållande mellan användare och icke-användare mycket. Vardagsanvändarna är 85% hos 18-29 år; 82% hos 30-45 år, 64% hos 46-65 år och 24% hos de över 65 år. Totalt i befolkningen över 18 år kan 67% räknas som vardagsanvändare.

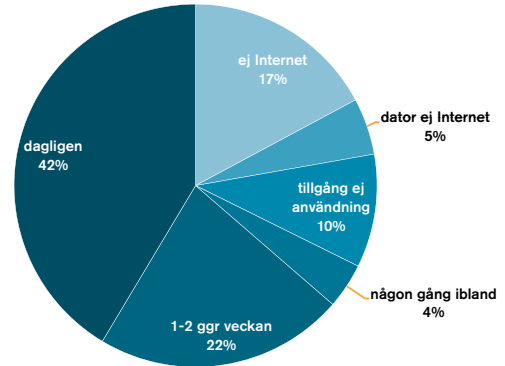
INTERNETANVÄNDNING BLAND BEFOLKNINGEN 18-29 ÅR

INTERNETANVÄNDNING BLAND BEFOLKNINGEN 30-45 ÅR

INTERNETANVÄNDNING BLAND BEFOLKNINGEN 46-65 ÅR

INTERNETANVÄNDNING BLAND BEFOLKNINGEN ÖVER 65 ÅR

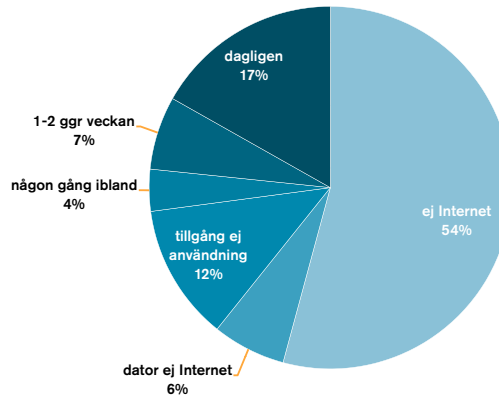

Diagram 2,3,4,5 Internetanvändningens frekvens i fyra olika åldersgrupper

Sammanfattar vi läget och utvidgar diagrammet till att också omfatta tonåringar, skolbarn och förskolebarn ser vi att mycket hänt också här under de sista åren. Det är inte längre de äldre ungdomarna utan skolbarnen som utgör den grupp som har flest användare. Och bland förskolebarnen har andelen vardagsanvändare fördubblats under de två senaste åren. (Uppgifterna om barnens Internetanvändande har inhämtats från föräldrarna)

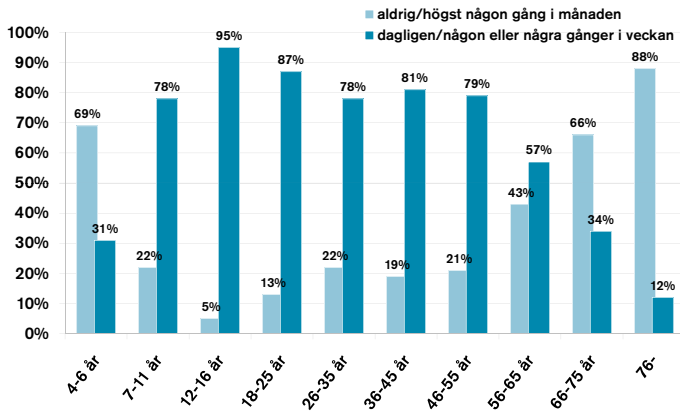
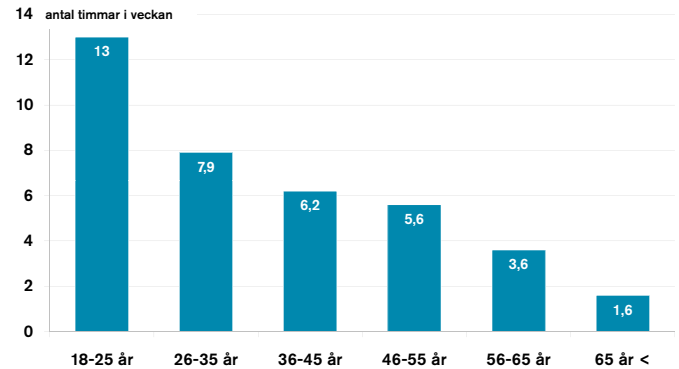
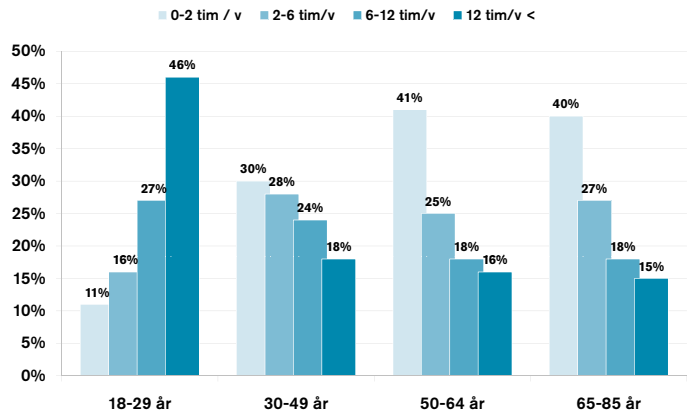

Diagram 6. Internets vardagsanvändare från fyra till nittio år.

HUR MÅNGA TIMMAR I VECKAN ÄGNAR SVENSKA FOLKET ÅT INTERNET

INTERNETANVÄNDNING I OLIKA ÅLDERSGRUPPER BLAND INTERNETANVÄNDARE

Internet tar allt mer tid

5

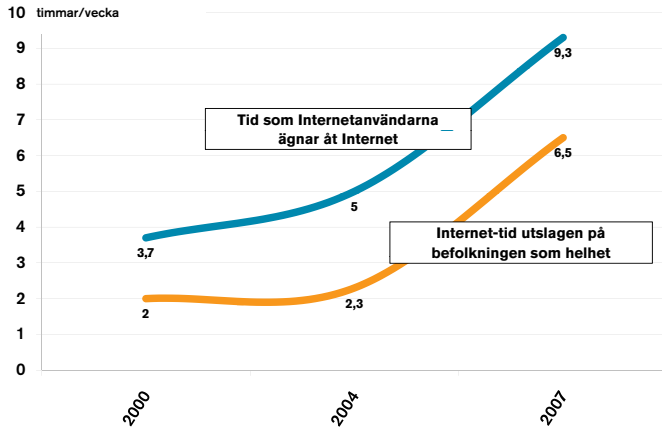

Diagram 1. Användningstid för Internet 2000 - 2007

Som vi tidigare sett är det allt fler svenskar som har tillgång till och använder sig av Internet. Samtidigt ökar stadigt den tid som de ägnar åt olika Internetaktiviteter. Den genomsnittlige användaren sitter framför datorn 9,3 timmar i veckan, eller 80 minuter om dagen. Utslaget på befolkningen som helhet motsvarar det 6,5 timmar i veckan eller knappt en timme (56 minuter) om dagen. Detta kan jämföras med att svensken i genomsnitt ser på TV 101 minuter om dagen, läser tidningen i 29 minuter och lyssnar på radio i 109 minuter (Mediebarometern 2006).

Jämför vi med år 2000 har tiden som ägnas åt Internet tredubbats under de sju år som gått fram till 2007. Den största ökningen har skett under de tre sista åren. Samtidigt har övrig mediekonsumtion förändrats mycket lite. Trots ökad tid för Internet ser svensken ungefär lika mycket på TV, läser ungefär lika mycket dagstidning och lyssnar nästan lika mycket på radio.

	2000	2004	2007
Dagstidning	31 min/dag	29 min/dag	29 min/dag
TV	105 min/dag	102 min/dag	101 min/dag
Radio	129 min/dag	124 min/dag	109 min/dag

Tabell.1 Användningstid i befolkningen 9-79 år en genomsnittlig dag
Källa: Mediebarometern 2006

Men jämför vi bredbandsanvändarna idag med de som använde bredband för sju år sedan är skillnaderna i tidsanvändning små. Det visar sig också att de som använder modemuppkoppling idag ägnar ungefär lika mycket tid åt Internet som modem användarna gjorde år 2000. Skillnaden mellan 2000 och 2007 är att då var det bara sex procent av befolkningen som hade tillgång till bredband. Idag är det, som vi tidigare sett 85% av Internetanvändarna och 65% av befolkningen som har tillgång till bredband. Det har medfört en tredubbling av tiden som ägnas Internet. Det är således övergången från modem till bredband som möjliggör den kraftigt ökade tiden som idag ägnas åt Internet.

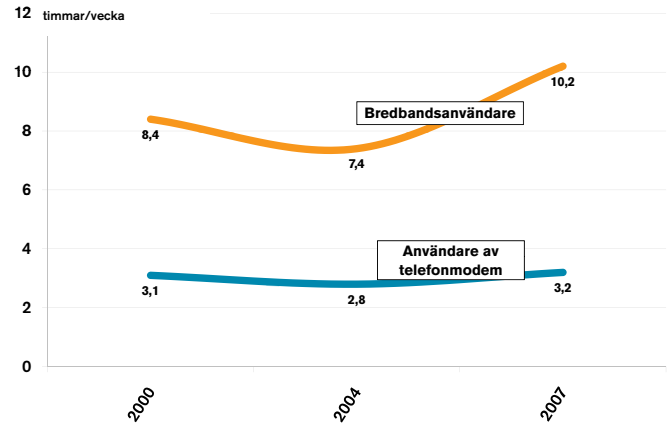

Diagram 2. Tid som bredband- respektive modemanvändare använder åt Internet 2000-2007

STORA SKILLNADER I TIDANVÄNDNING MELLAN UNGA OCH GAMLA

Men långt ifrån alla lägger ner lika mycket tid på Internet. Här finns stora skillnader framför allt mellan unga och gamla. De unga ägnar nästan tio gånger mer tid på Internet än de äldre och en stor del av denna ökning har tillkommit under de senaste åren. De unga Internetanvändarna har mer än dubblat sin Internet-tid. En ung Internetanvändare år 2007 är inte densamme som år 2000.

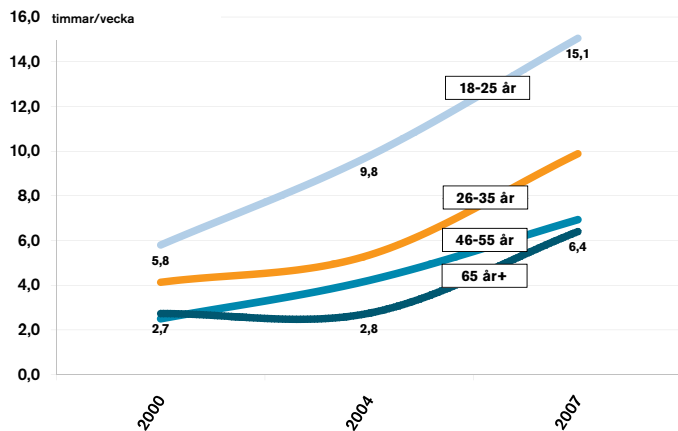

Diagram 3 Ökning av användningstid för Internet i olika åldersgrupper 2000-2007

År 2000 fanns det också en skillnad i användningstid mellan män och kvinnor. Männen ägnade Internet betydligt mer tid. Denna skillnad kvarstår idag. Den har inte ökat. Både män och kvinnor har skaffat sig sig bredband i ungefär samma takt, och de har ökat sitt Internetanvändande i ungefär lika hög grad.

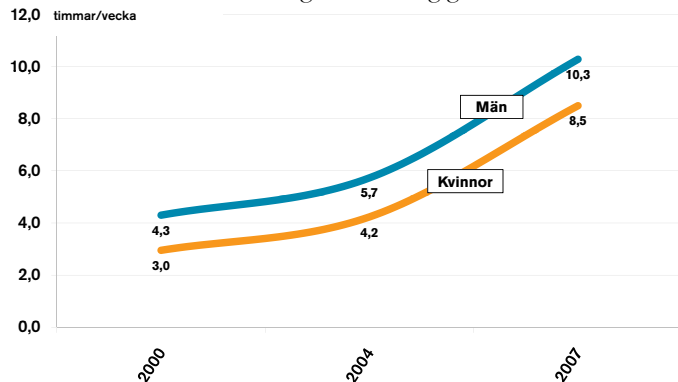

Diagram 4 Förändringar i män och kvinnors användningstid 2000 – 2007.

Ett utmärkande drag för Internetanvändandet 2007 är således, dels övergången från modem till bredband, och dels Internetgenerationens inträde bland den vuxna befolkningen. På ett helt annat sätt än tidigare generationer är de uppvuxna med Internet och

Internet intar en naturlig plats i deras dagliga liv. Även om det finns skillnader mellan generationerna när det gäller TV-tittande och tidningsläsande är det inte alls av samma storlek som för Internet. De unga ägnar i genomsnitt nästan två timmar om dagen åt Internet (13 tim/v) medan Internettiden i befolkningen för de över 55 år trettio minuter och 14 minuter för pensionärerna.

HUR MÅNGA TIMMAR ÄGNAR SVENSKA FOLKET ÅT INTERNET

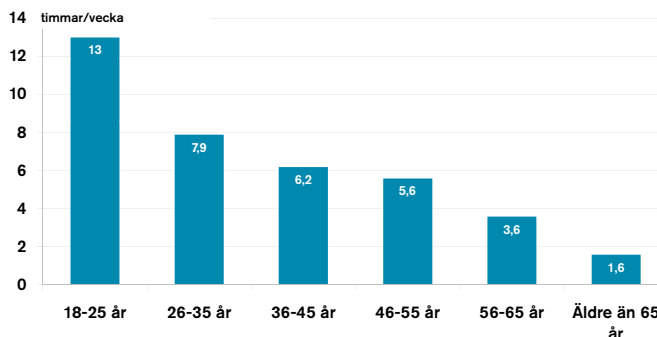
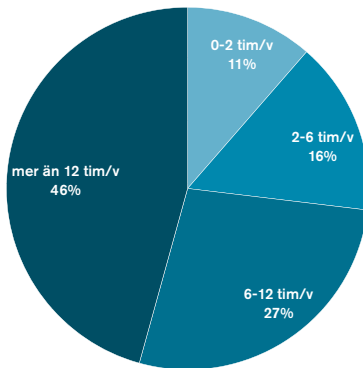

Diagram 5 Genomsnittlig användningstid i befolkningen år 2007

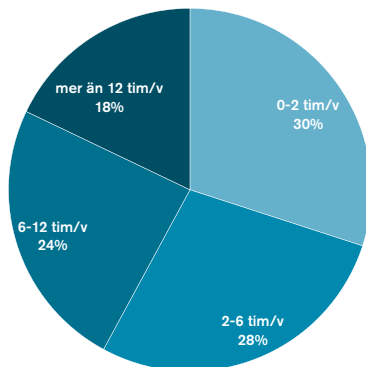

Dessa stora genomsnittliga skillnader innebär inte att alla äldre knappt lägger ner någon tid alls på Internet. Det finns 15% av de äldre som ägnar mer än 12 timmar i veckan åt Internet. Men bland de unga är det 48%. Det finns dock också unga Internetanvändare som ägnar lite tid åt Internet. Men de är inte så många. 11 % av de unga uppvisar en användningstid i veckan under två timmar. Bland de äldre Internetanvändarna över 55 år utgör denna grupp 40%.

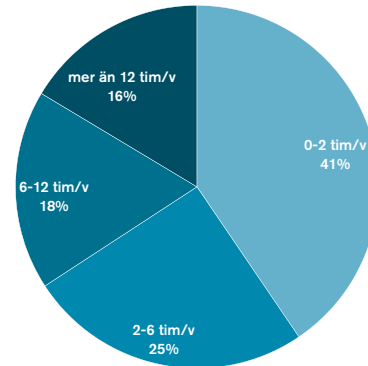
HUR OFTA ANVÄNDER DE SOM ÄR 18-29 ÅR INTERNET

HUR OFTA ANVÄNDER DE SOM ÄR 30-49 ÅR INTERNET

HUR OFTA ANVÄNDER DE SOM ÄR 50-65 ÅR INTERNET

HUR OFTA ANVÄNDER DE SOM ÄR ÖVER 65 ÅR INTERNET

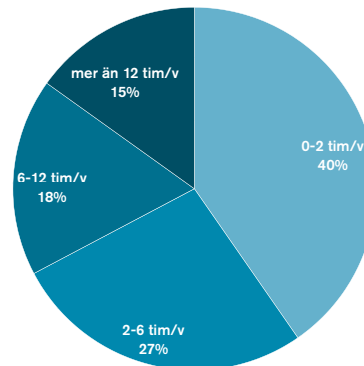

Diagram 6,7,8,9 Hur mycket tid ägnar sig Internetanvändare i olika åldrar åt Internet?

PORTRÄTT AV NÅGRA EXTREMA ANVÄNDARE

MAX-ANVÄNDARE

Hur ser extremanvändarna ut? De som använder Internet hemma under mer än 100 timmar i veckan, dvs omkring 15 timmar om dagen. Låt oss se närmare på de fyra personer som ligger i topp. Det är en kvinna och tre män. Kvinnan är studerande och männen arbetslösa.

Man, 27 år arbetslös. Han är ensamstående med data som främsta intresse. Han har dyslexi vilket försvårar hans Internetanvändande. Använder Internet för att söka jobb, läsa nyheter, köpa musik. För honom är Internet den viktigaste källan till både information och underhållning. Han har egen webbplats och blogg dit han går flera gånger om dagen. Han har tidigare använt fildelningstjänster men gör det inte längre.

Man, 24 år, arbetslös, Han är ensamstående med datorer som främsta intresse. Han laddar ner spel på mobilen, musik och film via Internet. Och använder dagligen sin mediaspelare. Han söker jobb via Internet använder Internet för hobby, radio, tidningsläsning, fakta, tidtabeller och fildelning. Han köper musik ungefär som tidigare. Han är engagerad i sociala communities och sätter Internets möjligheter till kommunikation högst. Internet har gett honom nya kontakter och en del av dessa har han träffat i verkliga livet.

Kvinna, 19 år, studerande. Hon lyssnar på musik i mobilen, hämtar musik via fildelning vilket lett till att hon köper mer musik än tidigare, även sådant hon laddat ner. Det gäller även video. Hon kommunicerar flera gånger dagligen via msn, och utnyttjar även Internet dagligen för nyheter, information om resor, hälsoinformation, spel, video, radio. Kollar fakta och slår upp ord. Hon har också egen blogg som hon updaterar dagligen

Man, 35 år, arbetslös. Han använder dagligen Internet för att söka job och för spel och hobbyinriktade aktiviteter. Han läser även tidning och tar del av nyheter. Musik laddar han dagligen ner via mobilen och via Internet, också långfilmer. Dessa ser och lyssnar han på via sin mediaspelare. Han köper även ibland musik han laddat ner och säger sig köpa ungefär lika mycket som tidigare. Msn och e-post använder han flera gånger dagligen. Internetanvändandet har medfört att han äger mindre tid åt sina vänner ansikte mot ansikte.

MINI-ANVÄNDARE

Hur ser minianvändarna ut? Det är de som har tillgång till Internet men som aldrig eller mycket sällan använder Internet? Uppskattningsvis finns det 700 000 som inte använder Internet fast de har möjlighet till detta eftersom det finns en Internetuppkoppling i hemmet där de bor. Det finns ytterligare 700 000 som har tillgång men som bara använder Internet sporadiskt. Vi skall här se närmare på några personer som kan exemplifiera denna grupp av mini-användare.

63-årig gift kvinna utan barn som skaffade sig Internet hemma 2005. På jobbet har hon haft dator sedan 1997. Där kan hon även göra andra saker som inte är direkt relaterade till arbetet. Men hennes användning av Internet är mycket begränsad på jobbet och ännu mer begränsad hemma. Hon har egen personlig dator, uppkopplad via kabelmodem och känner sig ganska datorkunnig. Hon har en mobil som hon bara använder ibland för korta samtal. Hon är lågutbildad och främsta intresset är trädgårdsskötsel. Mest tid ägnar hon att läsa böcker. Och i fall hon använder Internet, vilket är sällan, så är det förutom e-post att någon gång söka information om kultur, hobby, produkter, fakta, tidning, resor, biljetter. Hon upplever att hon till stor del känner sig som delaktig i det nya informationssamhället men har ingen önskan att använda Internet mer än vad hon gör.

58-årig kvinnlig ensamstående pensionär. Hon har inte digitalkamera eller DVD. Hon har en mobil som hon använder mycket sällan. Hon har en bärbar dator som hon började använda 2005, men kopplar upp sig på Internet bara någon gång ibland. Säger sig inte vara särskilt datorkunnig och vet inte hur man skickar e-post. När hon någon gång använder Internet är det för att informera sig om resor, kultur eller olika produkter. Hon har aldrig handlat via nätet eftersom hon är rädd för bedrägerier. Hon har en högskoleutbildning och är medlem i hörselfrämjandet som har en egen hemsida. Hennes främsta intresse är att vandra och hon tillbringar mycket tid med vänner och ägnar mycket tid till att läsa tidskrifter. Hon känner sig inte alls delaktig i det nya informationssamhället men skulle vilja använda Internet mer än vad hon gör idag.

FORTS. MINI-ANVÄNDARE

27-årig sammanboende kvinna med högskoleutbildning och stort intresse för musik. Hon har Internet på arbetet som hon använder flera gånger dagligen. Produktiviteten har blivit mycket bättre anser hon. Det har hänt att hon arbetat hemifrån men det har inte lett till att hon behövt vara mindre på arbetet. Hon har mobil och använder SMS några gånger i veckan. Det händer att hon kopplar upp sig på Internet via mobilen för att t.ex. kolla vädret. Hon har också tillgång till en bärbar dator hemma, men använder sällan denna möjlighet. Hon anser sig inte vara särskilt datorkunnig och är inte alls nöjd med hastigheten på Internet som de fick 2003 när de anslöt med telefonmodem. Men hon är inte intresserad av bredband. Musik lyssnar hon på från CD men även från radio. Det händer också att hon lyssnar på musik och ser film via Internet, och lyssnar till musik vid de tillfällen hon använder Internet. E-post, information om tidtabeller, biljetter, slå upp ord och kolla fakta är aktiviteter som hon använder Internet till, förutom nyheter och tidningsläsning. Är medlem i en historisk förening som har en egen hemsida. Hon har aldrig handlat över nätet och litar inte på säkerheten. Hon oroar sig också för att Internet leder till ökad övervakning och kontroll. Annars är hon mycket nöjd med Internet i stort, men anser sig bara till en liten del vara delaktig i det nya informationssamhället. Internet har inte blivit särskilt viktigt för henne och hon vill inte använda Internet mer än vad hon redan gör.

Ensamstående kvinnlig pensionär 66 år. Hon har ingen morgontidning men läser en kvällstidning ibland. Huvudsaklig medieanvändning är bokläsning och TV som hon ser via kabelTV. Hon har en mobil som hon bara använder för korta samtal. Aldrig SMS. Hon har en dator i sovrummet uppkopplad via ett telefonmodem som hon skaffade 2001. Använder Internet mycket sporadiskt. Är inte intresserad av bredband. Handlar aldrig via Internet och oroar sig mycket för kredikortsbedrägerier och datavirus. Hon har studentexamen och är intresserad av handarbete och att läsa. Hon är medlem i Friluftsrämmandet som har en aktiv webbplats. Hon känner sig inte alls delaktig i det nya informationssamhället men skulle vilja använda Internet mer om det fanns möjlighet.

Internetanvändningens
mångfald ökar men också
individuella skillnader

6

Det är inte tillräckligt att se den digitala klyftan som en enkel utdelning mellan de som har och de som inte har Internet. Den digitala klyftan finns på olika nivåer och det är därför nödvändigt att se också på hur Internet används. Det som fick de tidiga användarna att satsa på Internet är inte en tillräcklig motivation för de som är ointresserade idag. Det är här frågan om en utveckling där Internet hela tiden förändras med ett utökad utbud och nya möjligheter och på samma sätt förändras Internetanvändarna genom sin ökade erfarenhet och växande färdigheter. Dessa erfarenheter kan också vara negativa på grund av tekniska problem och ökade kostnader eller bara känslan av allt för mycket bortkastad tid går åt till användningen. Internet är ett rörligt mål. För användarna förekommer både negativa och positiva återkopplingar.

Men huvudtrenden är att i takt med att Internet har spridit sig till allt fler har användningen av Internet blivit allt mer mångfacetterad. Nya möjligheter och tjänster har vuxit fram i synnerhet inom underhållningsområdet och när det gäller det användargenererade innehållet. Om Internetanvändningen i mitten på 90-talet, lite överdrivet kunde kännetecknas av e-post och några webbsidor med information så stämmer inte den bilden längre. Internet har blivit ett kommunikations-, informations-, och underhållningsmedium där i viss utsträckning innehållet också är skapat av användarna själva.

De vanligaste aktiviteterna som svenska folket använder Internet till är, i nämnd ordning, att skicka och ta emot e-post, ta del

ANDEL AV SVENSKA FOLKET SOM UTFÖRT OLIKA INTERNETAKTIVITETER

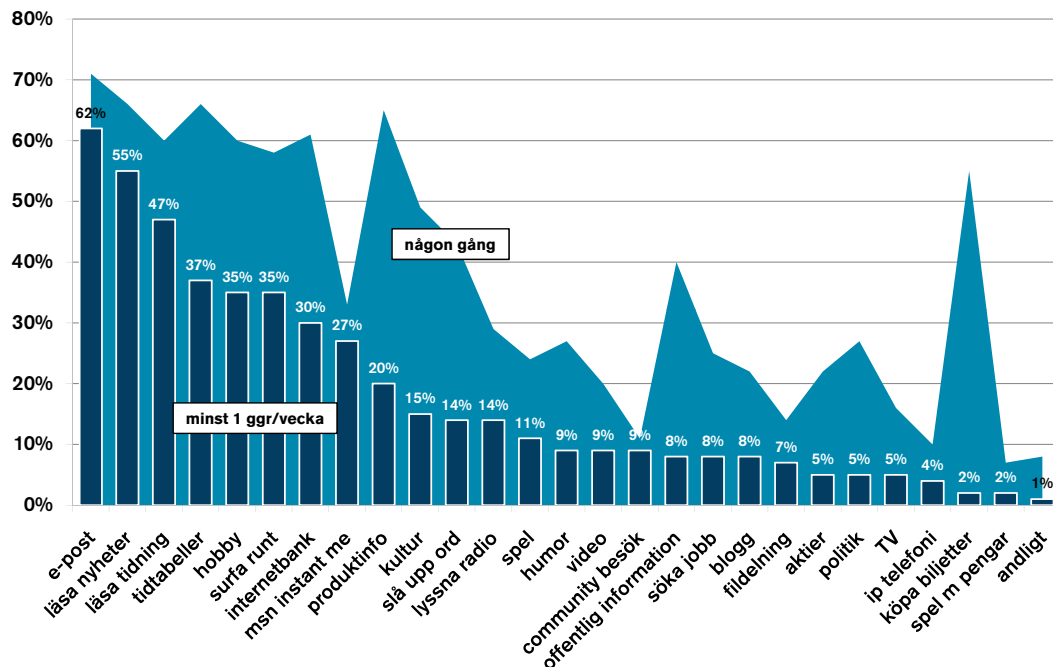

Diagram 1. Vad ägnar sig svenska folket åt när de använder Internet?

av nyheter, söka upp information om tidtabeller och adresser, informera sig om produkter, om resor, kontrollera fakta och läsa tidningar på nätet. Man betalar också räkningar online och surfar runt. Mycket av detta gjorde också Internetanvändare år 2000. Men idag gör nästan alla det: 97% använder e-post; 87% tar del av nyheter; 86% söker information om tidtabeller och produkter; 79% läser en nättidning och lika många uppsöker webbsidor med anknytning till deras hobby och specialintressen; 78% av de som använder Internet betalar räkningar på nätet. Information är sålunda fortfarande centralt för Internetanvändarna 2007. Men idag tillkommer också en rad olika möjligheter att kommunicera via nätet samtidigt som utbudet av all slags underhållning har blivit lättare tillgängligt på Internet liksom även de traditionella medierna. Låt oss se närmare på vilka som utnyttjar Internets kommunikativa möjligheter, Internet som en resurs för praktisk hjälp och faktabank, Internet som källa till information, Internet som källa till underhållning och Internet som möjlighet för en användare till att själv producera innehåll och aktivt delta i uppbyggnaden.

I nedanstående tabeller kommer en jämförelse att ske mellan vilka som prövat på de olika möjligheterna beräknat utifrån befolkningen som helhet, utifrån de som använder Internet, utifrån de unga mellan 18 och 29 år, utifrån fildelarna som här får representera en mycket avancerad användargrupp och slutligen utifrån de äldre Internetanvändarna över 65 år.

KOMMUNIKATION PÅ INTERNET

Det traditionella sättet att kommunicera på Internet är att skicka brev. E-posten når nästan omedelbart sin adressat, men svaret kan dröja. Vid instant messaging (ICQ, MSN) finns adressaten oftast tillgänglig (det är möjligt att se om personen är uppkopplad) och kan svara direkt på textmeddelandet. Flera kan vara uppkopplade samtidigt. När flera deltar kallas det ibland för chatt, en slags virtuell konferens, där man kan delta i ett chatt-rum bland andra. Kommunikation via Internet behöver dock inte vara textbaserat. Man kan kommunicera med tal som via en telefon och om man vill också med bild.

Kommunikation med tal är det som mobilen till en början användes för. Men via mobilen kan man också kommunicera med SMS, textmeddelanden, och med att skicka bilder via MMS.

	% av bef	% av int anv	fildelare	65+
e-post	71%	93%	98%	73%
chatt	9%	12%	19%	2%
Instant messaging	33%	43%	75%	10%
Telefon via Internet	10%	13%	27%	4%
SMS	73%	79%	97%	30%
MMS	33%	35%	56%	4%

Tabell Andel av olika grupper som utnyttjat Internets kommunikativa möjligheter

Hur ofta man kommunicerar via olika tekniker med andra har ett tydligt samband med ålder. Ju yngre man är desto oftare kommunicerar man och ju fler olika tekniker använder man sig av. E-post använder sig idag alla av. Den stora skiljedelaren är i vilken mån man utnyttjar de nya möjligheterna till direkt kommunikation via textmeddelanden, instant messaging, som t ex msn och ICQ erbjuder. Det har blivit den nya Internetgenerationens kommunikationsmedium. Ett sätt att kommunicera som inte utnyttjas av andra generationer.

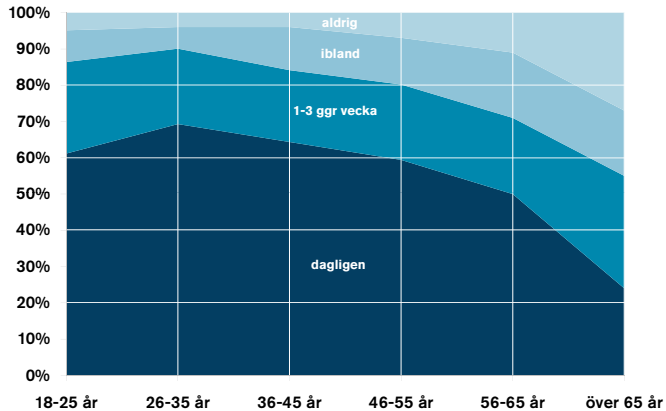

Diagram 2 Hur ofta använder sig Internetanvändarna av e-post?

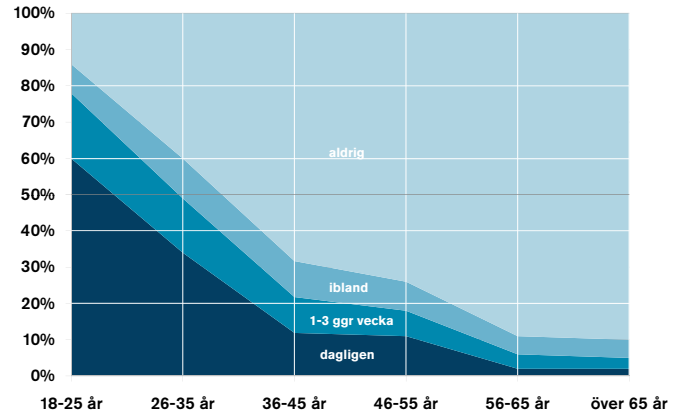

Diagram 4 Hur ofta använder sig Internetanvändarna av instant messaging?

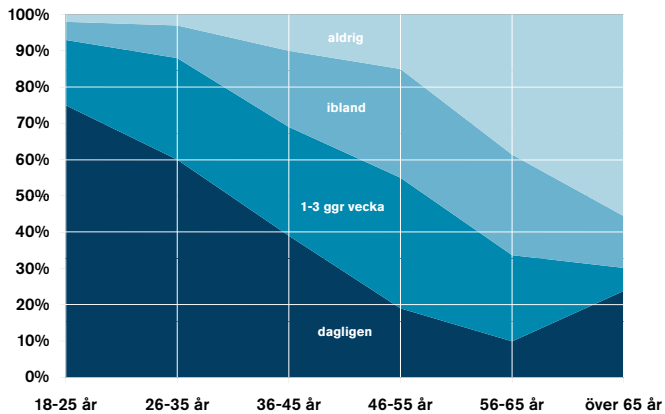

Diagram 3 Hur ofta använder sig Internetanvändarna av SMS?

FAKTABANK, BIBLIOTEK OCH PRAKTISK HJÄLP

Internet har visat sig vara en lämplig plats för information som ofta uppdateras och för stora databaser. Lexikon och uppslagsböcker kan göras lätt tillgängliga. Förutsättningen är att tillräckligt många kan utnyttja denna möjlighet för att det skall fungera. Konsekvensen kan bli att den uppdaterade informationen bara finns tillgänglig på Internet vilket ställer till problem för de som inte har Internet.

Som framgår av tabellen utnyttjar nästan alla användare denna möjlighet att över Internet hämta in information om produkter och resor, kontrollera fakta och leta upp tidtabeller och adresser. Även Internet som lexikon och språkhjälpmedel används flitigt. En förutsättning för detta vardagsanvändande är att informationen är fritt tillgänglig.

Andel av Internetanvändare som använt Internet för

	totalt	18-29 år	fidelare	65+
Information om tidtabeller, bio, telefonnummer, adresser, TV-program	86%	93%	98%	62%
Information om en produkt	86%	90%	96%	62%
Information om resor	81%	83%	89%	64%
Söka upp och kontrollera fakta	79%	88%	93%	57%
Slå upp ords betydelse, stavning, översättning	56%	65%	77%	30%

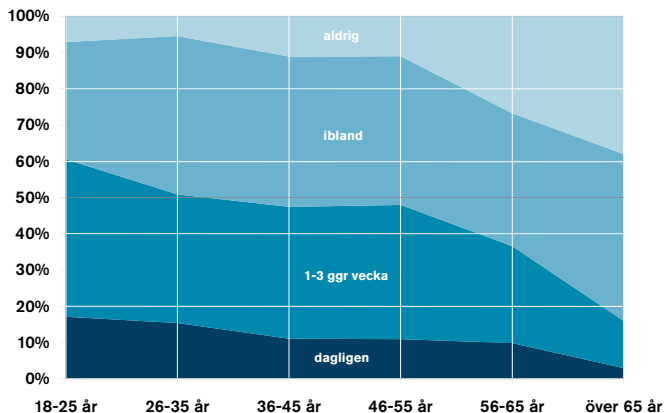

Diagram 5. Hur ofta söker Internetanvändarna information om tidtabeller, bio, telefonnummer, adresser, TV-program?

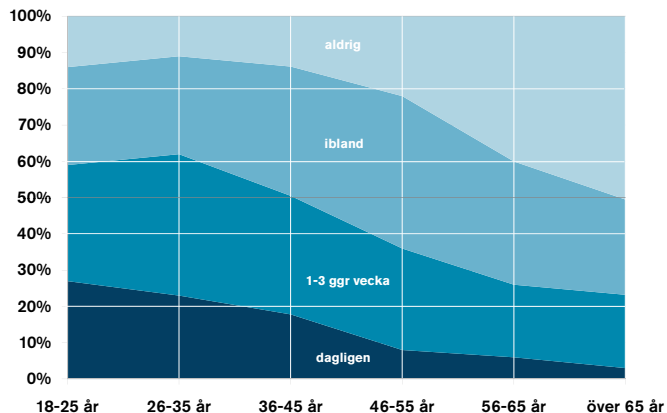

Diagram 6. Hur ofta söker Internetanvändarna information som rör ens hobby och specialintressen?

INFORMATION

Det klassiska utnyttjandet av Internet var, och fortfarande är, att söka upp en webbsida med information om något man finner intressant. Det gällde, och gäller, ofta något med anknytning till ens egna intresseområden. I själva verket kan man säga att människors hobbies är den viktigaste drivkraften till deras användande av Internet förutom behovet av kommunikation. Det är här man lägger ner mest tid. Det gäller alla användare, både unga och gamla.

Andel av Internetanvändare som använt Internet för

	totalt	18-29 år	fildelare	65+
Hälsa- och medicinsk information	54%	58%	60%	37%
Kultur och litteratur	64%	64%	79%	49%
Politisk information	36%	43%	51%	27%
Information om hobby och specialintresse	79%	86%	93%	50%

OFFENTLIG MYNDIGHETSINFORMATION

Myndigheter och förvaltningar har under de senaste tio åren investerat i att tillgängliggöra information och bredda de demokratiska processerna med hjälp av olika Internettjänster. Hur vanligt är det att Internetanvändarna kommunicerar eller söker och hämtar information från regering och riksdag, statliga eller lokala myndigheter eller kommunen? År 2003 när drygt hälften av svenskarna hade tillgång till Internet var det ungefär en av tre (34,5%) som använde Internet för sådana kontakter eller sådan information (Wii, 2003). Några år senare, år 2007, är det fyra av tio som har tagit del av information från regeringen, kommunen eller myndigheter via Internet. Men ökar vi kraven till att dessa kontakter skall ha ägt rum åtminstone inom en månad sjunker andelen som kontaktat någon offentlig webbsida till en av fem (19%) i befolkningen eller var fjärde (24%) av Internetanvändarna. Så även om det finns människor som upptäckt och regelbundet utnyttjar dessa sidor är en utbredd återkommande användning av dessa sidor sällsynt. I vilken mån detta beror på bristande intresse från användarnas sida eller om det saknas offentliga interaktiva webbsidor med uppdaterad och användbar information är en följdfråga som vi inte här kan svara på.

Hur ofta har svenska folket tagit del av offentlig information från regering, kommun eller myndigheter via Internet?

Aldrig	60%
Någon gång	21%
Minst någon gång i månaden	11%
Minst någon gång i veckan	6%
Dagligen	2%

Vem är det då som använder Internet för att söka upp och ta del av offentlig information? Ja, dessa personer finns inom alla samhällsskikt, men inkomst och utbildning spelar en stor roll. Det är tre gånger så vanligt bland de med höga inkomster jämfört med de med låga och tre gånger så vanligt bland de högutbildade jämfört med bland de lågutbildade. (sign <0,001). För de medelålders (30-54 år) ser skillnaderna ut på nedanstående sätt: Endast 7 resp 9 procent av de lågutbildade med låg inkomst har utnyttjat Internet för offentlig information medan 42% av de högutbildade med hög inkomst gör detsamma.

	Låg inkomst	Låg-medel inkomst	Medel-hög inkomst	Hög inkomst
1. Låg utbildning	9%	7%	22%	18%
2. Mellanutbildning	12%	10%	19%	30%
3. Hög utbildning	13%	18%	34%	42%

Tabell över hur vanligt det är, i åldrarna 30-54 år, att man utnyttjar Internet för att ta del av offentlig information från regering, kommun och myndigheter

E-LEGITIMATION

Internet gör det möjligt att förenkla många kontakter mellan myndigheter och medborgare. Den myndighet som lyckats bäst är skattemyndigheten som fått en tredjedel (32%) av vårt urval (enligt skatteverkets statistik rörde det sig om 30% av befolkningen), eller 43% av Internetanvändarna, att deklarerar via nätet. För att förenkla kontakterna med myndigheterna har Internetanvändarna en möjlighet att skaffa en e-legitimation. I vårt urval är det 40% av Internetanvändarna, som säger sig ha en sådan e-legitimation. Den används framför allt i deklarerings-

hang i kontakterna med skattemyndigheten, men också för olika bankärenden som t.ex. att betala räkningar. Studerande använder e-legitimationen i kontakter med studiemedelsnämnden CSN och föräldrar använder den t.ex. i kontakter med försäkringskassan. I andra sammanhang, som i kontakter med andra myndigheter eller för handel, används e-legitimationen mycket sparsamt.

VAD ANVÄNDS E-LEGITIMATION TILL?

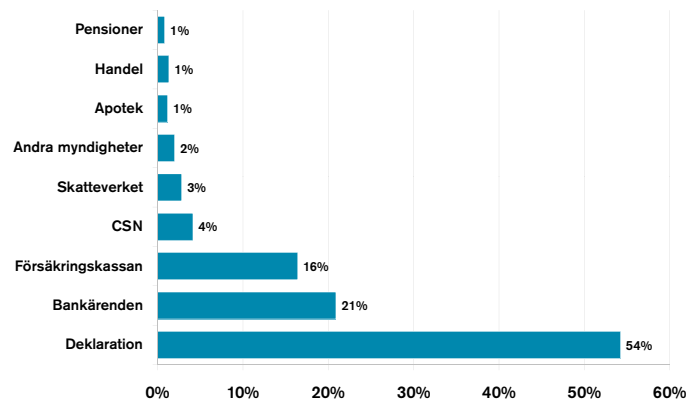

Diagram 7 Andel av Internetanvändarna som använder e-legitimation för kontakter med olika myndigheter

De som främst utnyttjar denna möjlighet att använda e-legitimationen för att förenkla kontakter med banker och myndigheter är de medelålders välutbildade. Varannan (55%) av dem utnyttjar denna möjlighet, medan motsvarande siffra ligger runt 20% för de lågutbildade. Några skillnader mellan män och kvinnor finns inte.

	Ålder					
	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65+
Låg utbildning	23%	21%	27%	17%	18%	2%
Mellan utbildning	29%	41%	43%	31%	19%	5%
Hög utbildning	45%	51%	55%	40%	26%	9%

Tabell som visar andelen i befolkningen som har en e-legitimation i olika utbildnings- och åldersgrupper.

UNDERHÅLLNING

Internet som underhållningsmedium var ganska okänt till en början, även om det förekom skämt och roliga historier även tidigare. Idag kan musik och även video och film, med hjälp av den ökade bredbandskapaciteten, laddas upp och laddas ner överallt. Utbudet är oöverskådligt men lättillgängligt. Detta är något de unga Internetanvändarna upptäckt. De äldre är mer avvaktande. Även att ägna tid åt att delta i spel över Internet är en aktivitet som huvudsakligen de unga ägnar sig åt. Vi har således här ett nytt område som särskiljer de unga från de äldre Internetanvändarna.

Andel av Internetanvändare som använt Internet för

	totalt	18-29 år	fildelare	65+
Lyssna på eller ladda ner musik	45%	66%	92%	13%
Se på eller ladda ner video	27%	45%	68%	5%
Humor och skämt	36%	51%	64%	13%
Spela spel	33%	44%	56%	18%

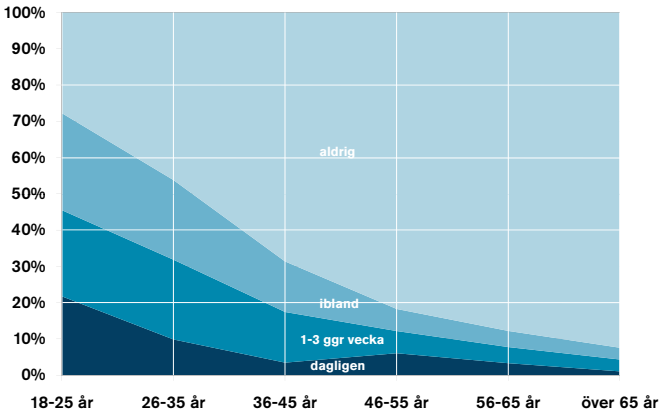

Diagram 8. Hur ofta lyssnar eller laddar Internetanvändarna ner musik via Internet?

FILDELNING

Ett smart sätt dela innehåll med andra är att reservera en del av hårddisken för innehåll man vill göra tillgängligt för andra. Sedan knyter man ihop datorerna med varandra och om det är tillräckligt många i nätverket har man en stor variation och mångfald av innehåll att välja mellan för att ladda hem. Inget lämnar dock datorerna, bara kopiorna flödar.

Allt hade varit gott och väl om inte en del av det innehåll som delades på nätverken var skyddat av copyright-lagen. Du kan göra kopior för olika uppspelningsapparater och du kan dela med dig inom familj och närmaste vänner. Men vad händer på Internet när datorn står öppen för hela världen?

Fildelning som ett sätt att få tag på musik och film blev snabbt populärt bland ungdomar och antalet fildelare ökar hela tiden. Idag är det 14% av befolkningen som använder sig av fildelning. Det motsvarar ungefär en miljon svenskar. Till dessa kommer ett ytterligare antal som har fildelat tidigare men som inte gör det nu, men kanske i framtiden.

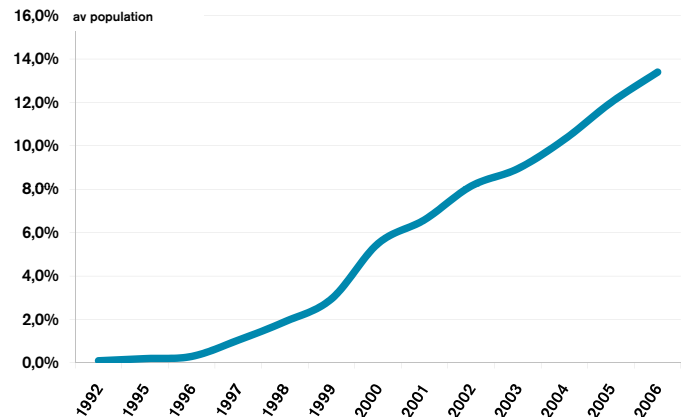
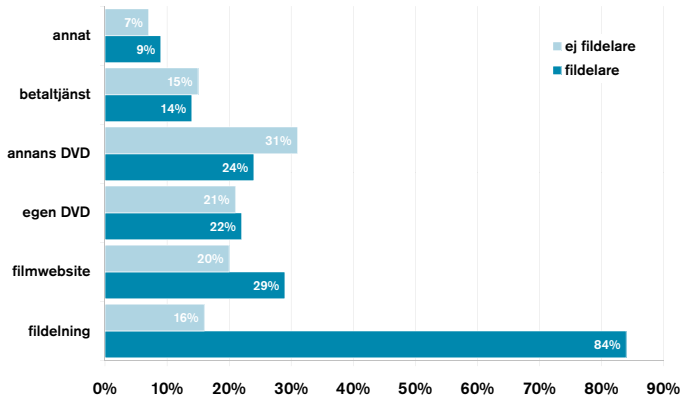

Diagram 9 Ökningen av fildelare i den svenska befolkningen 1992-2006 (Data bygger på uppgifter när fildelarna började fildela)

Det är viktigt att komma ihåg att fildelning bara är ett sätt av många att dela den digitala musiken och filmen med andra. Det vanligaste sättet, när det gäller musik, är att kopiera från egen eller andras CD. Musik skickas också med e-post eller hämtas från

särskilda musikwebbsidor. De som fildelar utnyttjar förutom fildelningsnätverken, också alla andra sätt minst lika mycket, om inte mer, än jämnåriga. Det gäller även betaltjänster.

VARIFRÅN FÅR UNGDOMAR (18-29 ÅR) DEN DIGITALA FILMEN?

VARIFRÅN FÅR UNGDOMAR (18-29 ÅR) DEN DIGITALA MUSIKEN?

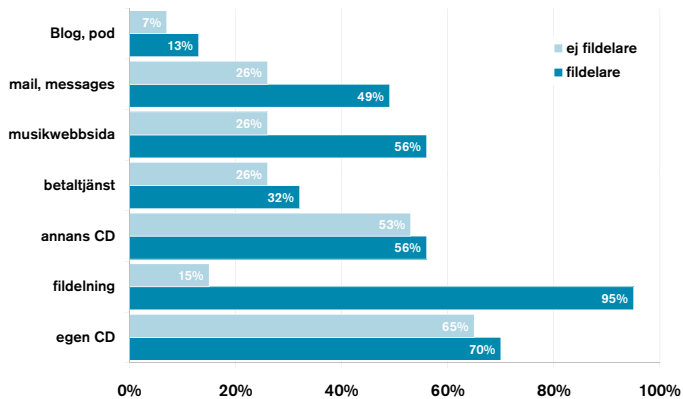

Diagram 10 och 11 som visar varifrån ungdomar får sin film och sin musik

Även om det finns fildelare i alla åldrar så dominerar de unga. Det är också betydligt vanligare att fildela bland män än kvinnor. 55% bland män i åldern 18-25 år fildelar jämfört med 24% för kvinnorna i samma ålder.

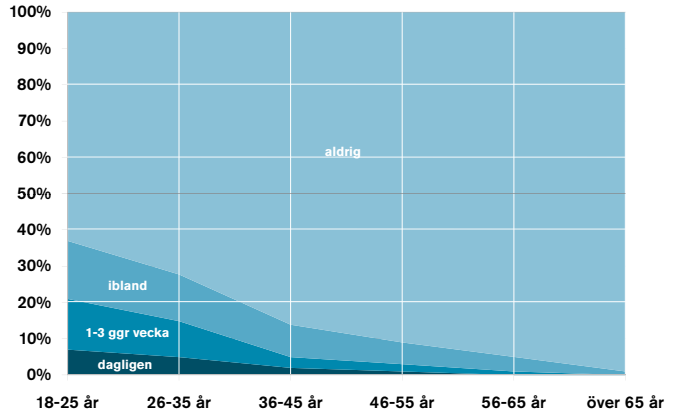
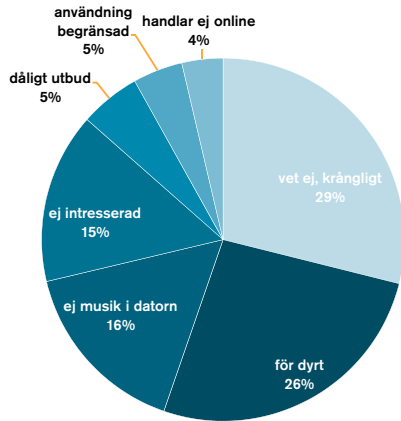

Diagram 12. Hur ofta fildelar Internetanvändarna?

Vad är då skälen till att man fildelar? Ja, det är därför att det är enkelt, inte kostar något, erbjuder ett mycket stort och varierat utbud och ger en möjlighet att provlyssna (Findahl, 2006). Och vad är skälen till att man inte utnyttjar de betaltjänster att köpa musik och film som ändå finns? Ja, därför att det inte är enkelt utan krångligt, utbudet är begränsat och priset är för högt. Dessutom finns det begränsningar (DRM-skydd) i hur musiken får användas.

VARFÖR ANVÄNDER MAN EJ BETAL TJÄNSTER FÖR MUSIK?

VARFÖR ANVÄNDER MAN EJ BETAL TJÄNSTER FÖR FILM?

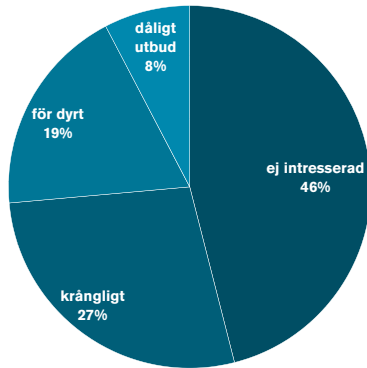

Diagram 13 och 14 . Varför använder man inte betaltjänsterna för musik och film?

Frågar man de som fildelar om fildelningen medfört att de köpt mindre musik eller film än de brukar svarar en majoritet att de handlar ungefär som förut. En grupp säger att de köper mer och en större grupp säger att de köper mindre. Slutresultatet blir en negativ övervikt. Vilken betydelse det har att mycket musik har fått en mångdubbelt större publik är svårare att svara på.

Se ri till hur mycket fildelarna handlar, och jämför med deras

jämnåriga som inte fildelar, finner vi att där finns en grupp som aldrig köper musik (25%). Men vi kan också se att bland fildelarna finns en grupp (23%) som köper mycket musik. Det är en förhållandevis större grupp än hos de jämnåriga som inte fildelar.

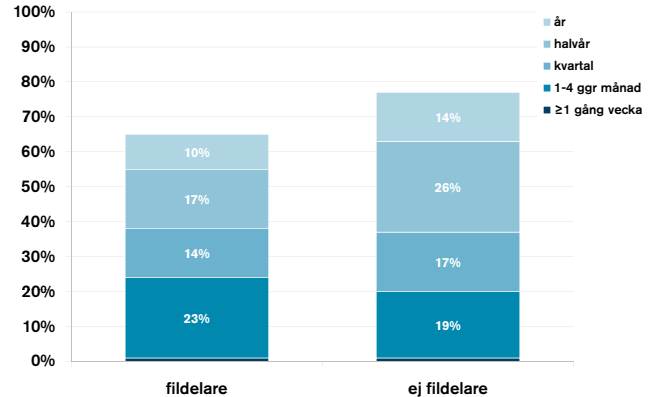

Diagram 15. Hur ofta köper fildelare resp icke fildelare musik?

EGNA HEMSIDOR, BLOGGAR OCH COMMUNITIES

Det sätt som tidigare fanns att visa andra på nätet vem man var, vad man höll på med och vad man tyckte, var att skapa en egen hemsida. Där kunde man publicera text och bilder som släkt och vänner och även andra intresserade kunde ta del av. Bloggandet är en fortsättning på detta med en inriktning på berättande och åsikter som regelbundet återkommer, där det också ofta finns möjlighet till kommentarer från andra. Gränsdragningen är dock svårbestämbar och vad som egentligen menas med en blogg varierar mellan människor och länder. Låt oss börja med att se på tillgången och jämföra mellan olika grupper. Vi har här inkluderat grupper som är mer avancerade än genomsnittet: Ungdomsgruppen, fildelare i allmänhet, dagliga fildelare, och pionjärer dvs personer som började med Internet redan på 80-talet (Findahl & Selg, 2007). Vi har också med en jämförelse med Internetanvändare i USA (Pew, 2007).

Som vi kan se i nedanstående tabell är fortfarande den överväldigande majoriteten inte inbegripen i s.k. web 2.0 aktiviteter. De deltar inte aktivt med att producera innehåll för bloggar och communities. 7% av den vuxna befolkningen har en egen hemsida vilket motsvarar ungefär 500 000 människor. 3% eller 200 000 har en egen blogg och 11% eller 800 000 är medlem i en online community. Övervikten av ungdomar är här stark. Betydligt fler i befolkningen (52%) är medlemmar i en vanlig förening, där idag de flesta också har en hemsida för föreningens medlemmar. Här

är skillnaderna mindre mellan åldersgrupperna även om de äldsta och de med låg utbildning inte är med i lika Internetaktiva föreningar.

Bland ungdomarna är dessa web 2.0 aktiviteter mångdubbelt vanligare och går vi till grupper av avancerade användare, som de dagliga fildelarna, är varannan medlem i någon community, och bland de erfarna pionjärerna är så gott som alla communitymedlemmar. Att ha en egen blogg verkar också vara vanligare bland de yngre.

	USA % av bef	Sverige % av bef	18-29 år	Fildelare	Dagliga fildelare	Pionjärer
Egen hemsida	14%	7%	12%	22%	32%	
Egen blogg	8%	3%	7%	10%	12%	
Eget domännamn		4%	5%	13%		
Medlem i community		11%	34%	36%	51%	100%
Medlem i vanlig förening		52%	39%	43%		100%
Medlem i förening med webbsida		38%	33%	36%		100%

Tabell Visar tillgången till egenproducerade webbsidor och medlemskap i webbgemenskaper

De flesta som är medlemmar av en webbgemenskap bidrar också till dess innehåll. 90% av medlemmarna, oberoende av ålder, bidrar aktivt åtminstone ibland. Det som skiljer ut de unga är att det bland dem finns en lite större grupp som deltar med dagliga bidrag.

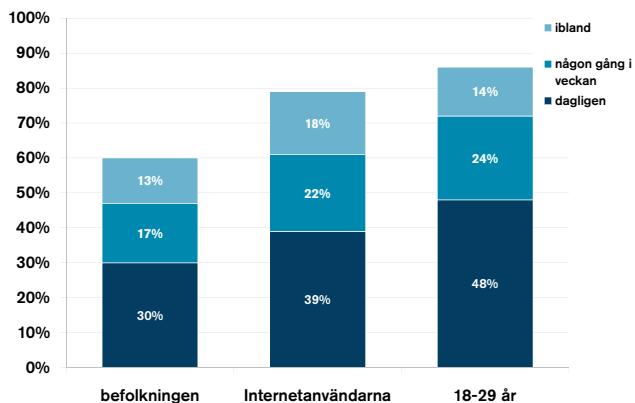
	USA	Sverige	18-25 år	Fildelare	Dagliga fildelare	Pionjärer
Besöker community dagligen eller minst veckovis		11%	34%	36%	51%	100%
Eget bidrag till community dagligen eller minst veckovis	13%	5%	13%	15%	50%	39%
Uppdaterar sin blogg minst månadsvis		84%	89%	74%		

	USA	Sverige	18-25 år	Fildelare	Dagliga fildelare
Publicerar bilder på nätet för släkt och vänner		40%	65%	76%	80%
Publicerar bilder på nätet för alla	21%	12%	31%	36%	56%
Läser andras bloggar	39%	22%	43%	47%	

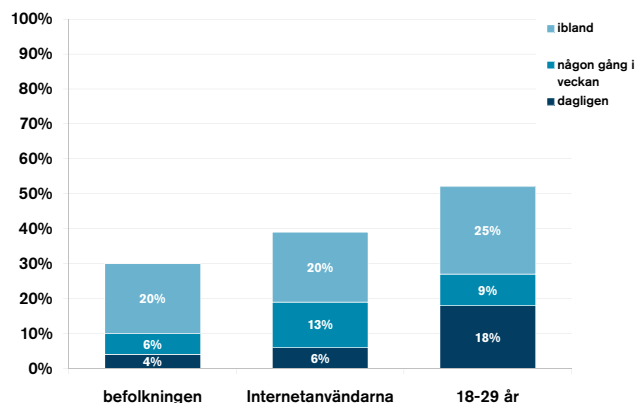
ANDRA TRADITIONELLA MEDIER VIA INTERNET

Internet är inte längre bara en mängd webbsidor producerade för nätet utan som vi sett också en distributionskanal för musik och film. Men traditionella medier som dagstidningar, radio och TV är nu också möjliga att ta del av online över nätet eller nedladdade som podcasts. Hur vanligt är det nu att man utnyttjar dessa möjligheter? Som vi redan sett har tidningsläsning på nätet blivit en central del av Internetanvändarens vardag. 79% av Internetanvändarna gör det åtminstone ibland. Det betyder att 60% av befolkningen läser nättidningar. 50% gör det dagligen eller åtminstone några gånger i veckan. Musik- och radiolyssning förekommer också särskilt hos de yngre Internetanvändarna. Nästan hälften av dem ägnar sig åt det, om inte dagligen, så åtminstone ibland. Videoklipp har blivit en del av Internet även om TV-tittandet fortfarande är mycket begränsat. Där finns ingen daglig publik, inte ens bland ungdomarna.

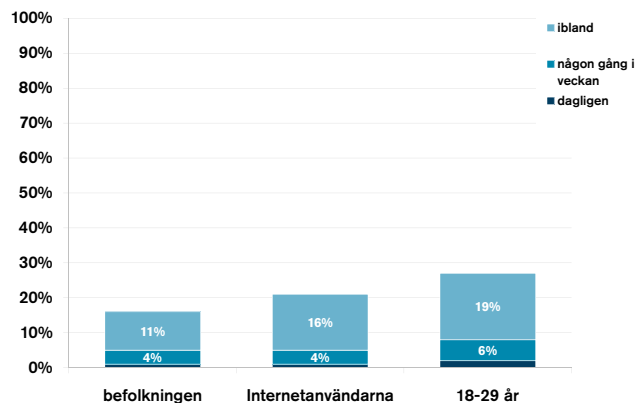
TIDNINGSLÄSNING PÅ NÄTET

RADIOLYSSNING PÅ NÄTET

TV-TITTADE PÅ NÄTET

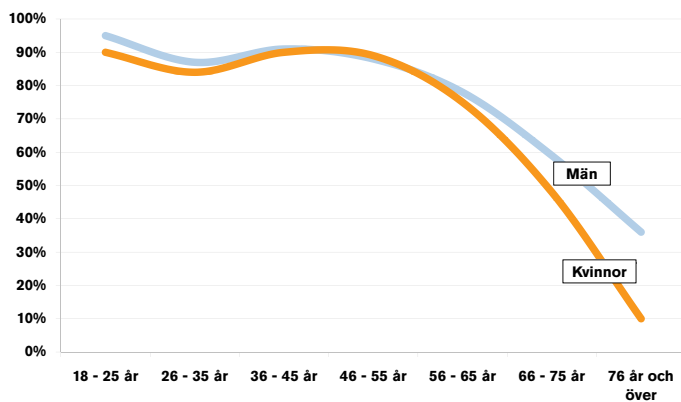
Kvinnor och män

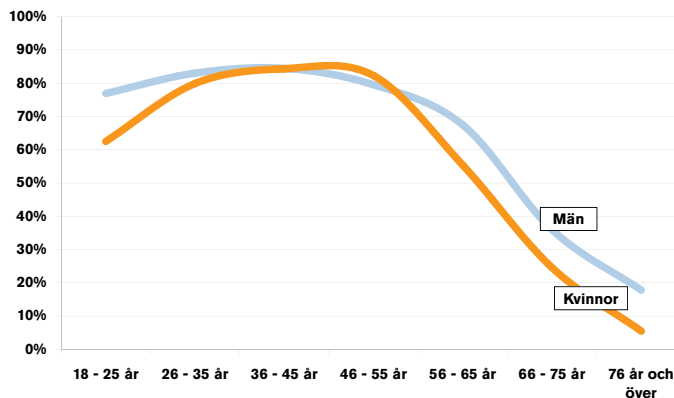
7

Ny teknik anammas ofta först av de unga välutbildade männen. Så var det med datorer i slutet av 80-talet och början av 90-talet och sedan med Internet från mitten av 90-talet. Ännu vid milennieskiftet när hälften av svenskarna skaffat sig tillgång till Internet hade männen fortfarande ett försprång. Det var särskilt tydligt bland de unga och bland de gamla. Bland medelålders män och kvinnor var dock skillnaderna små. När Internet fortsatte att sprida sig minskade klyftan mellan män och kvinnor allt mer och idag, år 2007, har skillnaderna i tillgång nästan helt försvunnit. Fortfarande finns dock skillnader kvar mellan pensionerade män och kvinnor och det finns också skillnader mellan unga män och kvinnor. Här är det de unga männen som nästan alla har skaffat sig tillgång till Internet. De unga männen har också mer tillgång till web 2.0 sidor som bloggar, communities och egna hemsidor.

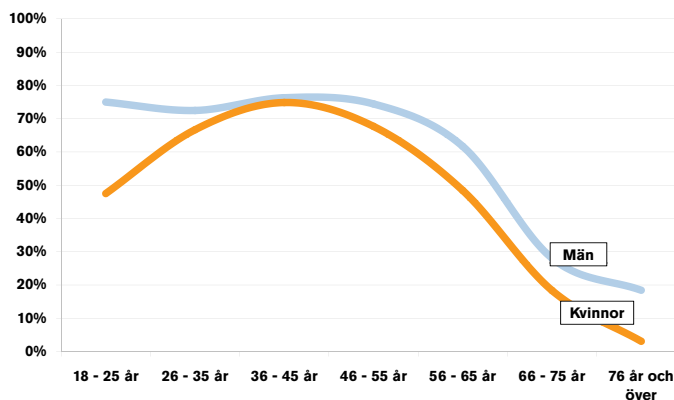
**TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2007**

**TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2003**

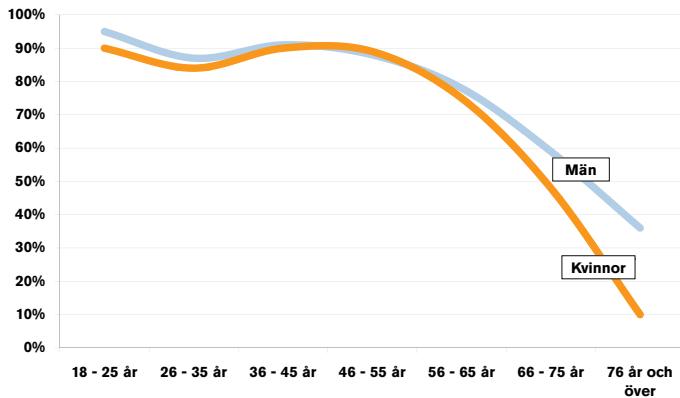
**TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2000**

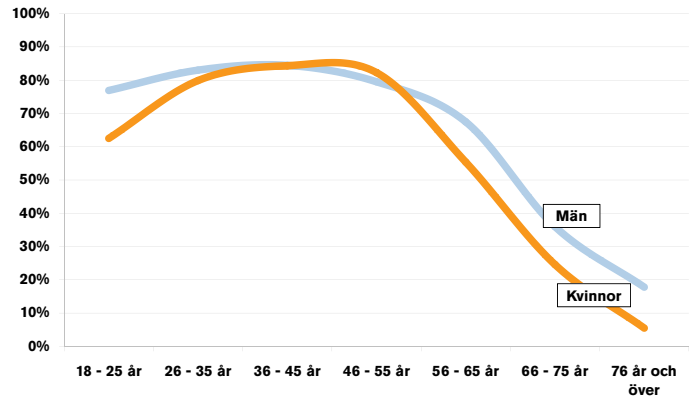
Även om skillnaderna i tillgång nästan har försvunnit så föreligger det stora skillnader i hur män och kvinnor använder Internet. Män lägger ner betydligt mer tid på sin Internetanvändning jämfört med kvinnorna (sign <0,001). Det gäller Internet i hemmet

Ny teknik anammas ofta först av de unga välutbildade männen. Så var det med datorer i slutet av 80-talet och början av 90-talet och sedan med Internet från mitten av 90-talet. Ännu vid mileneskiftet när hälften av svenskarna skaffat sig tillgång till Internet hade männen fortfarande ett försprång. Det var särskilt tydligt bland de unga och bland de gamla. Bland medelålders män och kvinnor var dock skillnaderna små. När Internet fortsatte att sprida sig minskade klyftan mellan män och kvinnor allt mer och idag, år 2007, har skillnaderna i tillgång nästan helt försvunnit. Fortfarande finns dock skillnader kvar mellan pensionerade män och kvinnor och det finns också skillnader mellan unga män och kvinnor. Här är det de unga männen som nästan alla har skaffat sig tillgång till Internet. De unga männen har också mer tillgång till web 2.0 sidor som bloggar, communities och egna hemsidor.

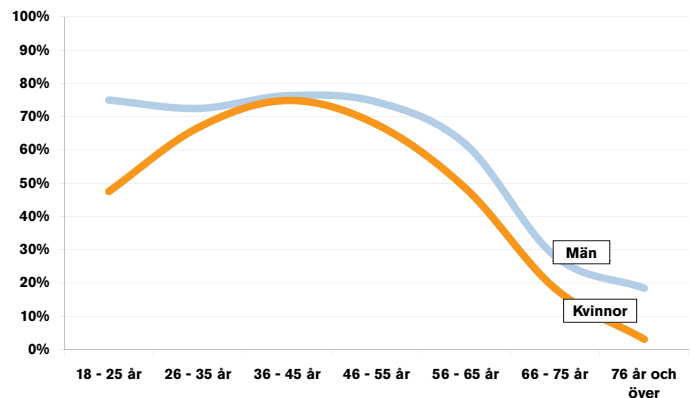
TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2007

TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2003

TILLGÅNG TILL INTERNET I HEMMET BLAND MÄN OCH KVINNOR
2000

Även om skillnaderna i tillgång nästan har försvunnit så föreligger det stora skillnader i hur män och kvinnor använder Internet. Män lägger ner betydligt mer tid på sin Internetanvändning jämfört med kvinnorna (sign <0,001). Det gäller Internet i hemmet och Internet i offentliga miljöer som t.ex. bibliotek (dubbla tiden jämfört med kvinnorna). Det gäller även för Internet på arbetet och totalt för nästan alla aktiviteter och användningsområden.

	18-29 år	30-65 år	65 år och äldre
Män	15 tim/v	7,2 tim/v	7 tim/v
Kvinnor	11 tim/v	6,5 tim/v	5,5 tim/v

Tabell över den genomsnittliga tid män och kvinnor ägnar Internet (sign <0,001)

Denna skillnad i tid som män och kvinnor använder till Internet, fanns redan i slutet på 90-talet. Utgår vi från skillnaderna som förelåg år 2000 och följer utvecklingen sju år framåt finner vi att skillnaderna inte har minskat, men de har inte heller ökat. Både män och kvinnor lägger ner nästan tre gånger så mycket tid på Internet idag som för sju år sedan. Denna ökning har framför allt skett under de senaste åren, samtidigt som allt fler har skaffat sig bredbandsuppkopplingar.

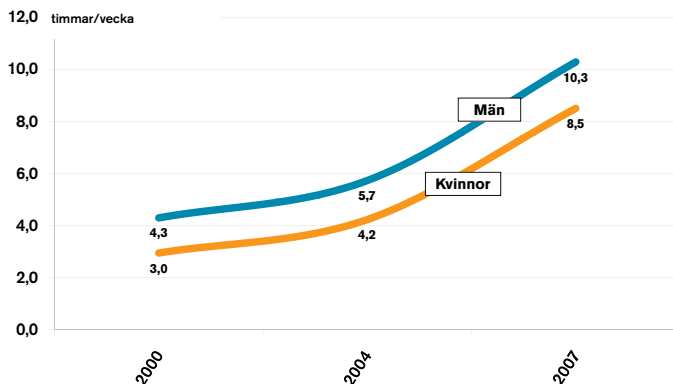

Diagram över den ökande tid som män och kvinnor använder till Internet

VAD ANVÄNDER MÄN OCH KVINNOR INTERNET TILL?

Jämför vi mäns och kvinnors Internetaktiviteter finner vi några tydliga skillnader. Den ökade tid som männen lägger ner på Internet tycks gå till underhållning: Ladda ner musik och video, spela spel och leta efter humor och skämt. Men de ägnar också mer Internettid än kvinnorna åt sin hobby, och att informera sig på olika sätt om t ex politik och produkter. Männen är också mer framåt vad det gäller att testa ny teknik som IP-telefoni och mobil Internet.

Aktiviteter som män ägnar sig åt mer än kvinnor	Aktiviteter som kvinnor ägnar sig åt mer än män
Använda mobilt Internet	Använda SMS
IP-telefoni	Söka jobb
Söka efter humor och skämt	Hälsainformation
Information om politik	Information för skolarbetet
Hobby webbsidor	Medlem i social community
Ladda ner musik	Bidra med community-innehåll
Ladda ner video	Mer oroad för datavirus
Spela spel	
Lyssna på radio via Internet	
Spela om pengar	
Information om produkter	
Fildela	
Medlem i community	

Tabell över Internetaktiviteter som män respektive kvinnor använder mest

Kvinnorna har en mer seriös inriktning i sitt Internetanvändande: De söker jobb, letar information för sitt skolarbete och besöker webbsidor för hälsa och medicin. De använder också SMS mer än männen, deltar oftare i sociala communities och bidrar i större utsträckning än männen med innehåll till de webbgemenskaper som de är medlemmar i. De är också något mer oroad för olika saker som t ex datavirus.

Dessa skillnader mellan män och kvinnor innebär inte att kvinnor inte skulle leta efter humor på nätet eller att män inte använder SMS. Men det är fler män än kvinnor som söker efter skämt på nätet och det är fler kvinnor än män som använder SMS ofta.

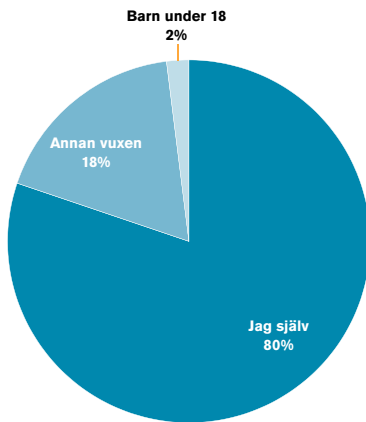
VEM ANVÄNDER INTERNET MEST I HEMMET?

Vi ställde också en fråga om vem som använde Internet mest i hushållet? Var det den svarande själv, någon annan vuxen i hushållet eller ett barn under 18 år. Genomgående är det männen i hushållen som dominerar användningen av Internet. Bland de unga (18-29 år) säger 81% av männen att det är de själva som an-

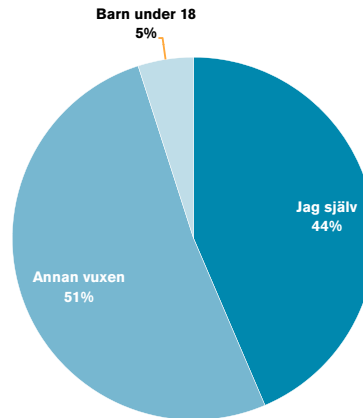
vänder Internet mest. Motsvarande siffra för kvinnorna är 44%. Det omvända förhållandet föreligger hos pensionärerna där kvinnorna dominerar något (68% vs 57%).

Bland barnfamiljerna tar barnen över ju äldre de är. De dominerar användningen av Internet i hemmet i förhållande till både män och kvinnor. Ju fler barn desto mer dominerar de. Men detta accepterar de flesta vuxna, särskilt när antalet datorer i hemmen har ökat och många (58%) har en egen personlig dator. Endast en av fem skulle vilja använda Internet mer om det var möjligt. Det är framför allt unga kvinnor med barn (26% av dem) som upplever att de skulle vilja använda Internet mer.

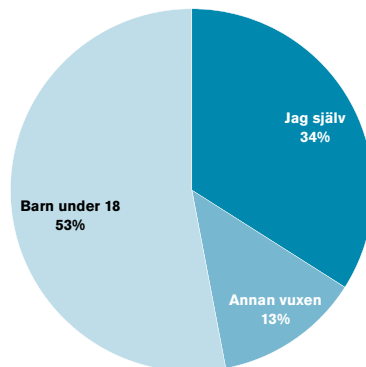
MÄN 18-29 ÅR

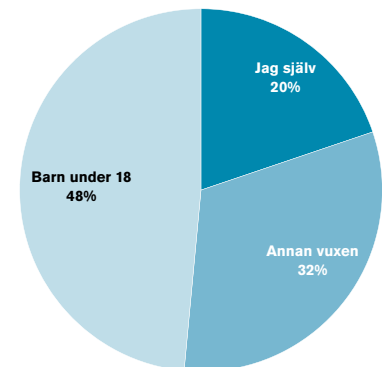
KVINNOR 18-29 ÅR

MÄN I HUSHÅLL MED TRE BARN

KVINNOR I HUSHÅLL MED TRE BARN

Antal datorer i hushållet bland de som har datorer

1 dator	56%
2 datorer	26%
3 datorer	11%
4 datorer	5%
5 eller fler	3%

Var är datorn placerad?

Arbetsrum	47%
Vardagsrum	27%
Sovrum	22%
Barnens rum	13%
Hall	6%
Kök	6%
Annat	11%

Men även om 58% säger att de har en egen personlig dator, 43% har en bärbar dator och 35% har tillgång till ett trådlöst nätverk så finns det fortfarande i de flesta hushåll (56%) bara en dator. Det innebär att man måste samsas om uppkopplingen till Internet. Här spelar hushållets ekonomi in. Som vi tidigare konstaterade så finns det ett tydligt samband mellan inkomst och tillgång till Internet. Ju lägre inkomst desto vanligare är det att man inte har Internet. Ett liknande signifikant samband finns mellan inkomst och antalet datorer i hushållet. Ju högre inkomst desto fler datorer finns det i hushållet.

Ett annat förhållande som också påverkar tillgången till Internet och antalet datorer i hemmet är om det finns barn i hushållet. Ju fler barn desto sannolikare är att det finns tillgång till Internet. Och ju fler barn desto sannolikare är att det finns flera datorer i hemmet.

	Har ej barn	Har barn
Inkomst låg	25%	46%
Inkomst låg-mellan	30%	45%
Inkomst mellan-hög	33%	58%
Inkomst hög	52%	76%

Hur stor andel i olika inkomstgrupper har tillgång till mer än en dator i hemmet?

Mobilt Internet

8

Idag har 93% av svenska folket tillgång till en mobiltelefon. Det är en utveckling som inleddes för tjuugo år sedan då mobiltelefonen var stor och tung och bara var en telefon. Ingen kunde då ana att en sådan exklusivitet skulle bli var mans egendom och utvecklas till en så mångsidig liten apparat. Kamera, radio, musikspelare, GPS och möjligheter att skicka textmeddelanden, bildmeddelanden och att koppla upp sig direkt på Internet. Specialfunktionerna tycks inte ha något slut. Huvudfunktionen är dock fortfarande möjligheten att kunna ringa upp den man vill nästan vart man än är. Men hur är det med specialfunktionerna? Hur använder nu de som har en mobil alla dessa möjligheter och framför allt kopplar de upp sig på Internet via mobilen?

Vi ställer oss således först frågan i vilken utsträckning mobilinnehavarna utnyttjar alla inneboende funktioner. Vi har tidigare sett, i avsnittet om Internet som källa till kommunikation, att det framför allt var de unga som utnyttjade den nya teknikens alla möjligheter. Det var de unga kvinnorna som var flitigast att skicka SMS, så här vet vi att de unga skiljer sig från de äldre. Alla unga utnyttjar denna möjlighet att "smsa". De använder också kameran mer och i någon mån MMS, men skillnaderna är inte så stora. När det gäller att koppla upp sig på Internet och använda e-post har ålderskillnaderna nästan försvunnit. Den stora majoriteten utnyttjar inte denna möjlighet och när det gäller e-post är det mycket få som använder sin mobil för detta. Det verkar som den svenska modellen för mobilt Internet inte riktigt passar den unga Internetgenerationen. I Japan är situation exempelvis helt annorlunda.

ANVÄNDNING AV MOBILENS SPECIALFUNKTIONER

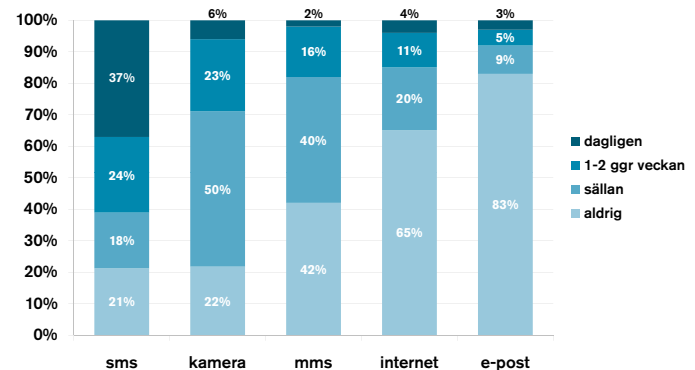
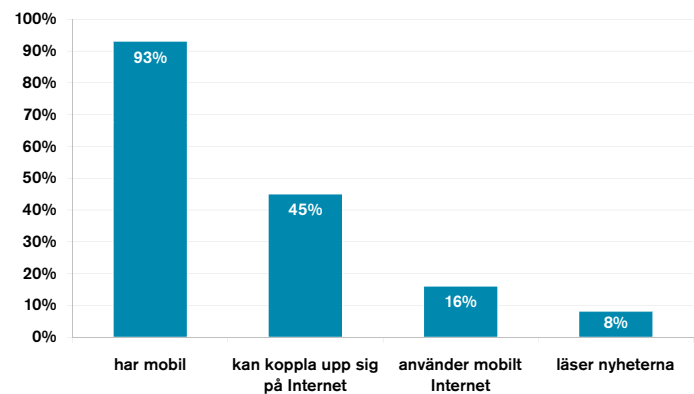

Diagram 1 Hur ofta och hur stor andel av de som har tillgång använder mobilens specialfunktioner?

INTERNETUPPKOPPLING VIA MOBIL

Av de som har en mobil har ungefär hälften en mobil som kan koppla upp sig till Internet. Som vi sett utnyttjar inte alla denna möjlighet, utan en av tre som skulle kunna göra det, gör det också. Uppskattningsvis motsvarar det drygt en miljon människor. Hälften av dessa ägnar sig åt den mest populära aktiviteten som är att kolla nyheterna, vädret, sportresultat etc. Sedan kommer mer rik-

tad informationssökning eller att läsa en speciell tidning. Vanligt är också att man kollar upp adresser och tidtabeller. Musik och spel utnyttjas också av en hel del unga. En mindre andel utnyttjar möjligheten att sköta e-posten och anmärkningsvärt är att det är så få Internetaktiviteter med anknytningar till arbetet. En del har mobiler som går att koppla upp till olika TV-kanaler. Men fortfarande är sådana aktiviteter mest att se som testverksamhet.

VAD GÖR MAN MED INTERNET VIA MOBILEN?

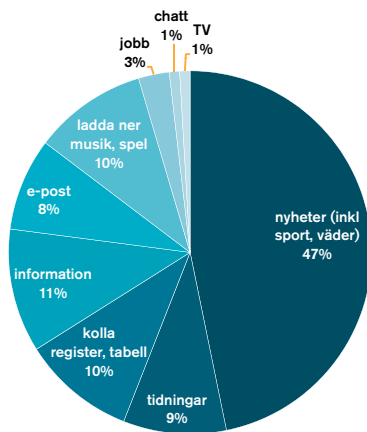

Diagram 3 Vad gör mobilanvändarna när de kopplar upp sig på nätet?

TIDNINGSLÄSNING I MOBILEN

Riktat vi in oss på den mobila tidningsläsningen kan det vara intressant att försöka uppskatta hur stor omfattning den kan ha. Det var nio procent av de sexton procent som sa att de brukade koppla upp sig på Internet som också läste en nättidning, vilket motsvarar ungefär hundra tusen personer. Av dem är cirka femtio tusen dagliga läsare.

VAD GÖR MAN MED INTERNET VIA MOBILEN?

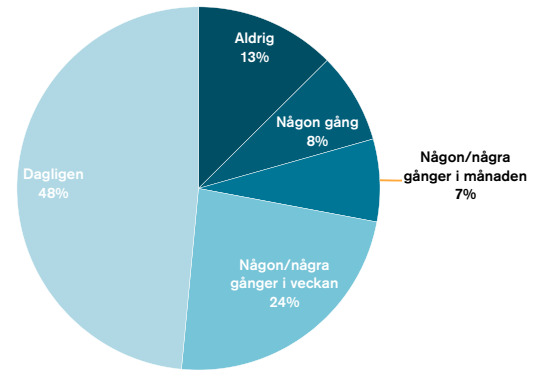

Diagram 4. Hur ofta läser mobilanvändarna nättidningar?

Avancerade entusiaster,
modernister, traditionalister
och de försiktiga. En analys av
användningsmönster

9

Internet har på ett helt annat sätt än tidigare medier öppnat upp för ett mer aktivt användande, där användarna själva kan styra och medverka. Det digitala formatet har gjort det möjligt, att nästan utan kostnad, lagra och sprida innehåll över nätet. Användaren kan själv bli producent och en allt större del av Internets innehåll har blivit användarproducerat. Men vilka är det som utnyttjar dessa möjligheter? Och vem är det som fildelar för att hämta och dela med sig av musik och film? Vem är det som sköter sina bankärenden över nätet? Gör alla det? Är alla med i någon webb-gemenskap? Alla dessa Internets möjligheter skapar en uppsjö av tänkbara variationer. Därför borde det också finnas en mängd olika användningsmönster? Vi vet redan att unga och gamla användare skiljer sig åt i en rad avseenden.

För att utreda detta har jag riktat in mig på tre områden där det kan finnas skillnader mellan olika användare: tillgång till teknik, användning av tekniken och attityd till tekniken. Man kan ha tillgång till mycket eller lite av all ny digital teknik. Man kan använda den mer eller mindre och man kan uppfatta den som mer eller mindre viktig och uppleva den mer eller mindre positivt.

METOD

Tekniktillgången har jag delat på mer traditionell teknik som DVD, digitalkamera, mobil, bärbar dator etc. och tillgång till de mer speciella web 2.0 tillbehören som blogg, community och hemsida. Användningen av den digitala tekniken har jag delat upp på fyra olika teman: Användning för kommunikation, användning för att skaffa information, användning för att sköta praktiska vardagsbestyr och kolla fakta, användning för underhållning och användning av Internet för innehåll man producerat själv.

Attityderna till Internet innefattar dels allmänna attityder till hur viktig och betydelsefull Internet upplevs vara och dels mer specifikt hur viktig community-världen upplevs vara och hur man upplever sig passa in i det nya informationssamhället.

Enligt nedan skapas nio variabler som vart och ett är sammansatt av flera frågor. Har man exempelvis tillgång till all den teknik som frågas om under ”digital teknik 1” får den personen högsta värdet i denna variabel. När det gäller användningsfrågorna bygger de på frågor om hur ofta man ägnar sig åt olika aktiviteter. Ju oftare desto högre blir värdet som sedan summeras för alla de ingående frågorna.

Tillgång

Digital teknik 1.

Digitalkamera, DVD, Internet, MP3-spelare, mobil, 3G-mobil, kameramobil, MP3mobil, Internetmobil, bärbar dator, trådlöst nätverk, mediaspelare, bredband. Ju fler apparater man har tillgång till desto högre värde.

Digital teknik 2. Web 2.0

Egen hemsida, eget domännamn, egen blogg, medlem i community

Användning

Kommunikation

Hur ofta följande aktiviteter genomförs: SMS, MMS, chatt, MSN (instant messaging), e-post, bifoga saker med e-post, Ju oftare man utför en aktivitet, desto högre värde.

Information

Hur ofta följande aktiviteter genomförs: ta del av nyheter, läsa tidning, offentlig information, hälso och mnedecinsk information, politisk information, andlig information, hobbyinriktad information.

Vardagsbestyr och fakta

Hur ofta följande aktiviteter genomförs: söka fakta, tidtabeller, produktinformation, slå upp ord, köpa biljetter, betala räkningar, handel av varor och tjänster.

Underhållning

Hur ofta följande aktiviteter genomförs: ladda ner musik, video, se film digitalt, radio via Internet, TV via Internet, fildelning, spela spel, ta del av skämt och humor, spel med pengar.

Eget deltagande web 2.0

Hur ofta följande aktiviteter genomförs: besöka community, bidra till community, läsa blogg, arbeta med egen blogg, lägga upp bilder för vänner, lägga upp bilder för alla, ladda upp musik och video för fildelning, använda Internet för telefoni.

Attityd 1.

Internet som kunskaps- informationskälla, Internet som källa till underhållning, Internets betydelse inför valet 2006, ökar kontakter med vänner, ökar kontakter med personer med samma intressen, nöjd med Internet för information, nöjd med Internet för kommunikation, nöjd med Internet i stort. Ju viktigare och betydelsefullare som Internet bedöms vara, desto högre värde.

Attityd 2. Web 2.0

Hur viktig är community?, Har Internet lett produktivitetsökning?, Känsla av delaktighet i informationssamhället? Ju positivare svar desto högre värde.

Genom att göra en klusteranalys av Internetanvändarnas svar på de olika frågorna kan man gruppera användarna i olika kluster efter hur de liknar varandra och skiljer sig från övriga. Från början står varje individ för sig, och för varje steg i processen förs fler och fler individer som liknar varandra samman till större och större kluster. I slutstadiet föreligger flera alternativa lösningar beroende på hur stort antal kluster man anser är mest passande. I detta fall blev antalet kluster dvs användningsmönster först fyra och sedan sex stycken.

RESULTAT

Utmärkande för de grupperingar av Internetanvändarna som skapas i klustringsprocessen är att där hela tiden finns två extremgrupper, oberoende av hur många grupper som indelningen görs i: En grupp, ”de avancerade entusiasterna”, har tillgång till allt och använder flitigt Internets alla möjligheter och deras motsats, ”de försiktiga”, är en grupp med begränsad tillgång till den nya tekniken och ett mycket restriktivt användande, där endast några få av alla möjligheterna utnyttjas. Mellan dessa ytterligheter finns en rad grupper vars användningsmönster på olika sätt skiljer sig åt. Men de är i princip varianter av två grundmönster: det traditionella och det moderna. Det traditionella användningsmönstret är uppbyggt kring Internets informativa egenskaper och det moderna, som bärs fram av den unga Internetgenerationen, lutar sig mot Internets kommunikativa interaktiva egenskaper.

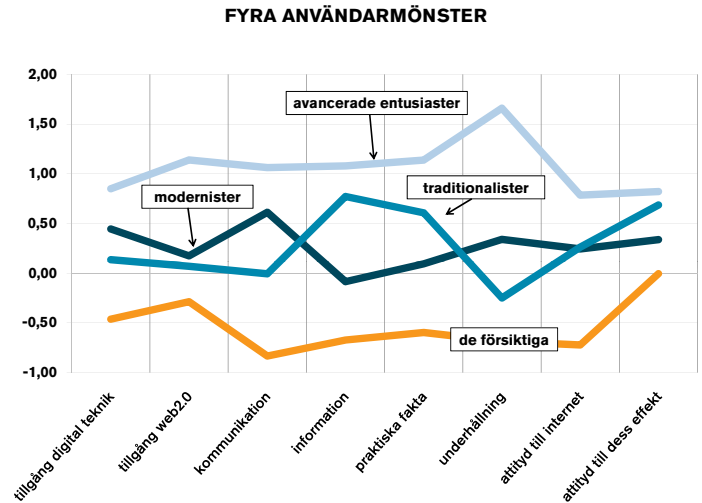

Diagram 1. Internetanvändarna uppdelade efter fyra användarmönster

DE AVANCERADE ENTUSIASTERNA

Denna grupp domineras av unga män. De har tillgång till all ny teknik och web 2.0 möjligheter. De lever ständigt med Internet och mobil och använder sig av alla dess möjligheter. De nätverkar, fildelar, producerar för blogg och community, hämtar musik och video, samtidigt som de också använder Internet för fakta och information betydligt mer än alla andra grupper. Detta är den grupp som står för det mesta av web 2.0 aktiviteterna. De är mycket positiva till Internet och de möjligheter som erbjuds. De handlar över internet. De säger de kan förstå politiken bättre och få tillgång till myndigheternas information. De upplever Internet som mycket viktigt för dem och att de påverkats positivt. Kontakterna med andra människor har ökat.

Storlek: en kärna på åtta procent av befolkningen med lika många till om avgränsningen görs mindre strikt. 450 000 – 700 000.

ENTUSIASTISKA MODERNISTER

Denna grupp består huvudsakligen av unga människor, både män och kvinnor, med stort intresse för Internet och mobil. Liksom den förra gruppen är de flitiga användare men riktar in sig

huvudsakligen på två områden: kommunikation och underhållning. Sms, Mms, och instant messaging är en stor del av vardagen. Musik och video i alla digitala former och via alla kanaler är betydelsefullt. De utnyttjar också Internets möjligheter för att skaffa information och kontrollera fakta. De handlar över Internet och anser att produktiviteten på arbetet har ökat. De är mycket positiva till Internets möjligheter och känner sig delaktiga i informationssamhället.

Storlek: Elva procent av befolkningen. 580 000

ENTUSIASTISKA TRADITIONALISTER

De som ingår i denna grupp är lite äldre än de som ingick i de två tidigare grupperna. De har också en bättre ekonomi. Lika många män som kvinnor. De har tillgång till det mesta av ny teknik och använder också de möjligheter som erbjuds. De är flitiga användare särskilt för att kommunicera och för att söka information och fakta. De är inte främmande för att använda Internet för underhållning och deltar i viss mån i web 2.0 aktiviteter. De är mycket positiva till Internets möjligheter, särskilt dess informationsmöjligheter. Myndigheternas information blir tillgängligare och politiken lättare att förstå. De handlar över Internet. De känner sig delaktiga i informationssamhället.

Storlek: Arton procent av befolkningen. 950 000

MODERNISTER

Detta är den enda gruppen med lite kvinnlig övervikt. De är företrädesvis yngre och har tillgång till en hel del ny digital teknik. De ägnar sig inte åt web 2.0 aktiviteter, och inte särskilt mycket åt andra aktiviteter heller, förutom att kommunicera på alla sätt och vis. Just detta gör de däremot ofta och mycket. De är positiva till Internets möjligheter att kommunicera.

Storlek: Nitton procent av befolkningen. 1 000 000

TRADITIONALISTER

Denna grupp domineras av medelålders män och kvinnor. De har tillgång till en del av den nya tekniken men web 2.0 aktiviteter är de inte engagerad i. De lägger inte ner lika mycket tid på Internet som tidigare grupper och när de använder Internet gör de det för att hämta information, kontrollera fakta och sköta praktiska bestyr. De är allmänt positiva till Internet men andra traditionella

medier är viktigare. En del av de nytilkomna Internetanvändarna tillhör denna grupp.

Storlek: Tjugotvå procent av befolkningen. 1 100 000

DE FÖRSIKTIGA

Här ingår de som ägnar Internet minst tid. Medelåldern är den högsta. De har tillgång till en del ny teknik men använder inte så många av dess möjligheter. Om de använder Internet är det för information, fakta och i någon mån att kommunicera. De oroar sig för virus och kreditkortsbedrägerier. Internet är inte viktigt för dem och de känner sig inte delaktiga i det nya informationssamhället, men de anser att Internet har ökat deras produktivitet på arbetet. En del av de nytilkomna Internetanvändarna tillhör denna grupp.

Storlek: Tjugotvå procent av befolkningen. 1 100 000

SEX ANVÄNDARMÖNSTER

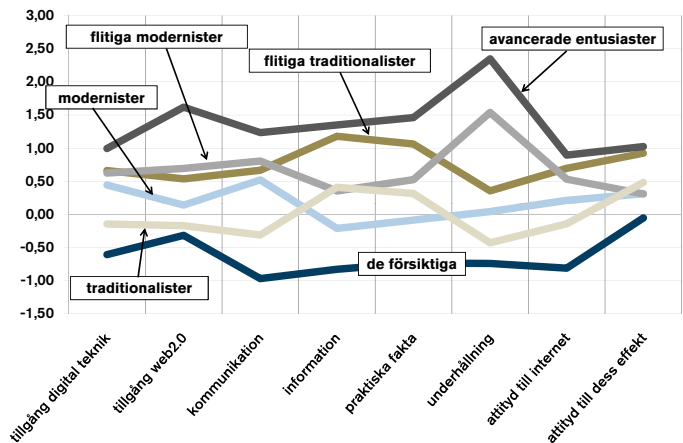

Diagram 2. Internetanvändarna uppdelade efter sex användarmönster

Avancerade entusiaster, entusiastiska modernister och vanliga modernister, entusiastiska traditionalister och vanliga traditionalister, och de försiktiga. Här bredvid följer en sammanfattning av vad som karakteriserar de olika grupperna.

	Avancerade entusiaster	Entusiastiska modernister	Modernister	Entusiastiska traditionalister	Traditionalister	De försiktiga
Ålder medelvärde	28 år	29 år	34 år	38 år	46 år	51 år
Inkomst 7-gradig skala	4,7	4,9	5,1	5,7	5,8	5,3
Tillgång digital teknik	Allt	Det mesta	En hel del	Det mesta	En del	En del
Tillgång web 2.0	Allt	En del	Lite	En del	Mkt lite	Nej
Använder Internet för kommunikation	Mycket	Mycket	Mycket	Mycket	En del	Något
För information	Mycket	En hel del	En del	Mycket	En hel del	Något
För praktiska fakta	Mycket	En hel del	En del	Mycket	En hel del	Något
För underhållning	Mycket	Mycket	Något	Något	Lite	Mkt lite
För web 2.0 aktiviteter	Mycket	En del	Något	En del	Lite	Mkt lite
Tycker om Internet	Mycket positiv	Mkt positiv	Positiv	Mycket positiv	Positiv	Ej viktig
Tycker om Internets inverkan	Mycket positiv	Positiv	Positiv	Mycket positiv	Positiv	Ej viktig
Sammanfattande karakteristika	Mycket av Allt	Kommunikation och underhållning	Kommunikation och lite av annat	Kommunikation och information	Information och fakta	Lite av en del
Andel av Internetanvändarna	8%	11%	19%	18%	22%	22%
Uppskattat antal	420 000	580 000	1 000 000	950 000	1 100 000	1 100 000

Avslutning

Internet är idag i Sverige inne i en konsolideringsfas. Tre av fyra svenskar har tillgång till Internet och successivt kommer fler till, även om ökningstakten är långsam. Det är främst hos de unga och hos de unga pensionärerna som ökningen har varit störst de sista åren. Samtidigt har Internet krupit allt längre ner i åldrarna, ner bland förskolebarnen. Hos skolbarnen, från första klass och uppåt är Internet redan mycket väl etablerat.

Trots denna fortsatta spridning av Internet befinner sig ungefär en tredjedel av svenskarna utanför Internetvärlden. Internet ingår inte som någon, mer eller mindre, naturlig del i deras vardagsliv. Det är viktigt att tänka på när den mesta planeringen riktas in sig mot Internet. Fortfarande har också inkomst och utbildning, med undantag för bland de unga, betydelse för vilka som står utanför. I den bemärkelsen kvarstår den digitala klyftan. Det vanligaste skälet till att man inte vill kosta på sig utgiften att köpa en dator med Internetuppkoppling är helt enkelt att man inte ser nyttan av detta. I alla fall inte en nytta som uppväger kostnaderna. Till detta kommer också tekniska problem och problem med funktionshinder som försämrad syn och motorik. I och med att allt fler blir äldre ökar denna senare typ av problem.

Inkomst och utbildning har också en betydelse för hur Internet används. Det är framför allt de välutbildade med höga inkomster som använder Internet för att skaffa information från myndigheter och använda sig av e-legitimation.

Tiden som Internetanvändarna ägnar Internet har också ökat. Den har tredubblats under de senaste sju åren. Detta har möjliggjorts genom att allt fler, snart nio av tio, kunnat koppla upp sig via bredband och fasta abonnemang. Det öppnar upp för en helt annan användning av nätet. Så har det till exempel blivit vanligt att använda nätet som en faktabank, en språklig hjälpreda, att slå

upp saker, ett sätt att hålla sig ajour med de senaste ändringarna. I Internets barndom hände det ofta att webbsidor ändrades alldeles för sällan så att informationen blev inaktuell. Idag är det på webbsidorna som ändringarna sker och problemet är ofta att det inte går att få reda på någon annanstans.

Som tidigare är Internet en viktig källa till information. Det utnyttjas av alla. Drivkraften för detta engagemang är ofta ett specialintresse och en hobby. Det sätter också sina spår i den tid som läggs ner framför datorskärmen. E-posten tillhör också allmän-godset, medan däremot det mer interaktiva ”instant messaging” har blivit den nya Internetgenerationens kännemärke. Dit hör också användningen av Internet som en källa för underhållning: musik, video och spel.

Förutom online kommunikation, och underhållning driver också Internetgenerationen på uppbyggnaden av olika webb-gemenskaper och många är med att själva producera innehåll som publiceras på nätet. Men detta är inte något som majoriteten av användarna sysslar med. Tre procent av befolkningen har exempelvis en egen blogg, där de publicerar sina tankar och berättar om sitt liv. Det låter kanske inte mycket men det rör sig om tvåhundra tusen svenskar, varav många inte publicerat sig förr. Elva procent är medlemmar i en webb-gemenskap, en community, där de allra flesta också i någon mån bidrar med innehåll. Inte heller det låter kanske så mycket. Men det rör sig om ungefär åtta hundra tusen människor som är ute med andra och rör på sig i den virtuella världen.

Utifrån alla data som samlats in inom projektet ”Svenskarna och Internet” träder det fram några typiska användningsmönster. Det mest framträdande är de ”avancerade entusiasterna” (en halv miljon). Den gruppen domineras av unga män som har tillgång till

allt och använder Internet till allt, mycket mer än några andra. De fildelar, nätverkar, bloggar. Det är de som står för det mesta av web 2.0 aktiviteterna. Internet är mycket viktigt för dem.

Deras motsats är ”de försiktiga” (en miljon). En dubbelt så stor grupp. De ägnar inte mycket tid åt Internet och när de gör det är det för fakta och information. Internet är inte viktigt för dem och de känner sig inte som delaktiga i informationssamhället.

Mellan dessa extremer befinner sig majoriteten av Internetanvändarna som traditionalister eller modernister. Modernisterna (en och en halv miljon) är lite yngre än traditionalisterna och är inriktade mest på kommunikation och underhållning. Men de använder också Internet för information och fakta. De är positiva till Internets möjligheter och känner sig delaktiga i informations-samhället.

Traditionalisterna är den största gruppen (två miljoner). De lägger inte ner lika mycket tid på internet som tidigare grupper och intresserar sig mest för internets traditionella roll som källa till information, för att kontrollera fakta och för praktiska bestyr. De är allmänt positiva till internet men anser att andra medier är viktigare.

Så förändras Internetanvändarna över tiden. Internetanvändarna 2007 är inte desamma som Internetanvändarna var år 2000. Och med Internetanvändarna förändras också Internet. Internet 2007 är inte detsamma som år 2000. Eller är det tvärtom? Är det Internetanvändarna som förändras när Internet förändras?

Metodbeskrivning

World Internet Institute har sedan år 2000 samlat in data om hur den svenska befolkningen använder informations- och kommunikationsteknik samt hur detta påverkar enskilda individer, familjer och samhället. Detta har framförallt gjorts genom panelstudien ”Svenskarna och Internet”, en panelstudie som omfattar 2000 telefonintervjuer baserat på ett slumpvis urval av befolkningen från 18 år och uppåt. Telefonintervjuerna är omfattande och innehåller frågor om de intervjuades personernas bakgrundsdata, tillgång till teknik, användning av traditionella medier och framförallt användning av Internet i olika former.

Svenskarna och Internet är den svenska delen av World Internet Project, ett internationellt forskningsprojekt, som följer Internets spridning och användning runt om i världen. Antalet deltagande länder ökar för varje år och i år 2007 har projektet 28 medlemsländer. Varje partner i respektive land finansierar sin egen verksamhet i projektet. De nationella urvalen är representativa urval av befolkningen. I frågepaketen är drygt 100 frågor gemensamma för alla länder, de så kallade ”Common Questions”. Dessa är exakt lika formulerade i varje land för att skapa jämförbara resultat.

Till de gemensamma frågorna har sedan varje land möjlighet att lägga till sina egna frågor. I den svenska delen tillkommer drygt 200 nationella frågor, varav en del är permanenta medan andra är nya för att kunna följa internets utveckling.

World Internet Project startade 1999 och initiativtagare var Jeffery Cole vid Center of Communication Policy/UCLA (numera Digitalcenter vid Annenbergh School of Communications) i USA. År 2000 genomfördes de första panelstudierna i USA, Sverige, Italien och Singapore.

METOD

Svenskarna och Internet är upplagd efter en s.k. revolving panel design. Det innebär att grunden utgörs av en panel av männi-

skor som intervjuas år efter år. En del i panelen faller ifrån av olika skäl. De vill inte vara med längre, eller de har flyttat, bytt namn eller är av andra anledningar svåra att få tag på igen. Därför tillkommer ett nytt urval människor varje år som skall fylla upp bortfallet i panelen. De utgör också en kontrollgrupp som gör det möjligt att kontrollera för paneleffekter. Syftet är att det totala urvalet av människor som intervjuas, varje år skall vara representativt för befolkningen.

De flesta andra Internetundersökningar är stickprovsundersökningar. Hela befolkningen, även de äldsta intervjuas. I många Internetundersökningar finns inte personer över 65 år med. Både användare och icke användare är med. Internet ses i ett mycket brett sammanhang. Både tillgång, användning och effekter studeras. Internationella jämförelser är möjliga.

URVAL

Första året undersökningen genomfördes, år 2000, drogs ett slumpmässigt urval på Sveriges befolkning från ett nationellt telefonregister. Detta urval kompletteras årligen för det bortfall som uppstår för att panelen konstant skall hålla ca 2000 personer. Vanligtvis måste ca 700 nya personer rekryteras till panelen för att kompensera för personer som inte längre vill delta i studien. Nyrekryteringen av panelen görs genom stratifierade urval styrda på ålder och kön för att säkerställa en jämn representativitet på dessa variabler.

GRATIFIKATION

Respondenterna erbjuds ingen direkt gratifikation som tack för deras deltagande i studien. Däremot har World Internet Institute 5 st premieobligationer för respondenternas räkning. Om vinst utfaller på obligationerna delas denna mellan de deltagande respondenterna. Om vinsten per respondent understiger ett visst belopp skänks pengarna till välgörande ändamål.

STUDIEN ÅR FÖR ÅR

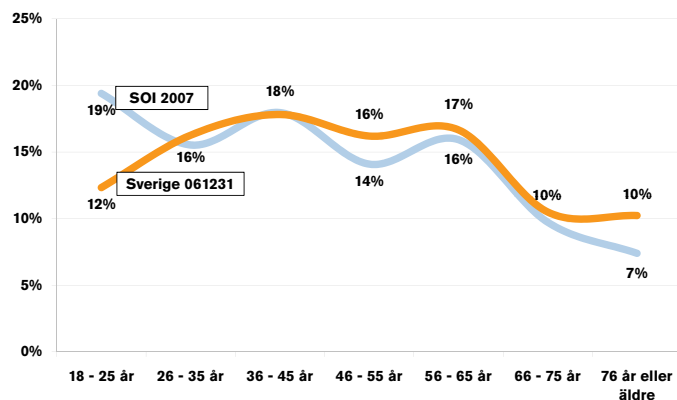
	Antal intervjuer	Åldersurval	Period för datainsamling	Antal nya
2000	2078 st	18 år <	Feb-maj -00	2078 st
2001	-	-	-	-
2002	2049 st	18 år <		1148 st
2003	2001 st	18 år <	maj-juni och aug-sep -03	655 st
2004	2002 st	18 år <	Sep-okt -04	720 st
2005	961 st	18 år <	Sep-okt -05	0 st
2006	-	-	-	-
2007	2017 st	18 år <	feb-mars -07	775 st

SYSSELSÄTTNING

Arbete	60%
Studera	10%
Hemma/hemma med barn	3%
Arbetslös	3%
Sjukskriven/förtidspension	5%
Pensionär	19%

Tabellen visar fördelning över sysselsättning för urvalet SOI 2007

ÅLDERSFÖRDELNING

Diagrammet visar åldersfördelningen för befolkningen i Sverige över 18 år enligt SCB 2006-12-31 och för urvalet i Svenskarna och Internet 2007. En liten skillnad finns där undersökningen har viss överrepresentation av svarande i gruppen 18-25 år och viss underrepresentation i gruppen över 75 år.

Referenser

Centro de Investigação e Estudos de Sociologia; edestaque, 9.11.2006. Instituto Nacional de Estatística Portugal.

European Competitive Telecommunications Association (ECTA)

Eurostat. Statistics in focus. 28/2005. Eurostat.

Eurostat (2005). Statistics in focus. 28/2005. Eurostat.

Findahl, Olle & Selg Håkan (2007). Öppen källkod och öppet innehåll. En undersökning av och med erfarna internetanvändare. NamNam (Ny användarmedverkan – nya affärsmodeller). KTH, Stockholm.

Findahl, Olle (2007). Internet i ett internationellt perspektiv. Del 1. Sverige i Europa. World Internet Institute, Hudiksvall.

Findahl, Olle (2006). Trends in downloading and filesharing of music. Deliverable 5. Musiclessons: Broadband technologies transforming business models and challenging regulatory frameworks – lessons from the music industry. KTH, Stockholm.

Findahl, Olle (2003). Svenskarna och Internet. World Internet Institute

World Internet Project Portugal 2003,

NIDAK (2007). Survey on the Computer and Internet Usage. Ministry of Information and Communication. 2007:2. National Internet Development Agency of Korea

OECD (2007). Information and Communications Technologies.

OECD Communications Outlook 2007. OECD.

Pew/Internet. Home Broadband Adoption 2007. Pew Internet and American Life Project. Washington, USA. June 2007

Pew/Internet 2002-2007. Pew Internet and American Life Project. Washington, USA. June 2007

Rogers, Everett (1995). Diffusion of Innovations. London: The Free Press.

Tabellunderlag

SID 8.

Diagram 2. Internets spridning i Sverige jämfört med i USA och Portugal

	Portugal	Sverige	USA
1990	0%	1%	3%
1991	0%	2%	5%
1992	0%	3%	6%
1993	0%	3%	8%
1994	0%	5%	10%
1995	1%	12%	15%
1996	2%	17%	25%
1997	4%	28%	37%
1998	8%	37%	42%
1999	13%	44%	47%
2000	18%	53%	54%
2001	22%	56%	57%
2002	25%	61%	62%
2003	26%	65%	66%
2004	29%	68%	67%
2005	32%	71%	70%
2006	36%	74%	70%
2007	38%	76%	70%

SID 9

Diagram 4. Internetanvändare i olika länder

	55-64 år	65-74 år
Sverige	69%	49%
Nederländerna	49%	21%
England	42%	23%
Tyskland	36%	17%
Österrike	27%	9%
Estonia	25%	10%
Irland	15%	6%
Spanien	14%	3%
Tjeckien	14%	2%
Italien	12%	3%
Poland	10%	2%

SID 18

Tillgång till Internet hos svenskar 18-35 år.

	låg utbildning	mellan utbildning	hög utbildning
låg inkomst	88%	80%	98%
låg-medel	93%	90%	92%
medel-hög	100%	99%	100%
hög inkomst		98%	100%

Tillgång till internet hos svenskar 36-65 år.

	låg utbildning	mellan utbildning	hög utbildning
låg inkomst	63%	73%	57%
låg-medel	63%	80%	94%
medel-hög	92%	88%	99%
hög inkomst	94%	97%	98%

Tillgång till internet hos svenskar äldre än 65 år.

	låg utbildning	mellan utbildning	hög utbildning
låg inkomst	18%	38%	55%
låg-medel	35%	43%	65%
medel-hög	62%	75%	77%
hög inkomst			

SID 24

Diagram 3. Tillgång till bredband i befolkningen över 18 år

	utbildning låg	utb mellan	utbildning hög
inkomst låg	78%	87%	93%
	84%	88%	82%
	79%	83%	89%
inkomst hög	78%	89%	89%

SID 38

Diagram 1. Vad ägnar sig svenska folket åt när de använder Internet?

	någon gång	minst 1 ggr vecka
e-post	71%	62%
läsa nyheter	66%	55%
läsa tidning	60%	47%
tidtabeller	66%	37%
hobby	60%	35%
surfa runt	58%	35%
internetbank	61%	30%
msn instant me	33%	27%
produktinfo	65%	20%
kultur	49%	15%
slå upp ord	43%	14%
lyssna radio	29%	14%
spel	24%	11%
humor	27%	9%
video	20%	9%
community besök	11%	9%
offentlig information	40%	8%
söka jobb	25%	8%
blogg	22%	8%
fildelning	14%	7%
aktier	22%	5%
politik	27%	5%
TV	16%	5%
ip telefoni	10%	4%
köpa biljetter	55%	2%
spel m pengar	7%	2%
andligt	8%	1%

SID 49

Tillgång till internet i hemmet bland män och kvinnor

	18 - 25 År	26 - 35 År	36 - 45 År	46 - 55 År	56 - 65 År	66 - 75 År	76 År eller äldre
män	95%	87%	91%	88%	78%	59%	36%
kvinnor	90%	84%	90%	89%	75%	48%	10%

OM WORLD INTERNET INSTITUTE

World Internet Institute är ett forskningsinstitut som bedriver samhälls- och beteendevetenskaplig forskning med fokus på Internet och dess påverkan på människa och samhälle. Med offensiv publicering sprider institutet ny kunskap till det omgivande samhället. Nyvunna forskningsresultat och tillämpningar ska snabbt komma till praktisk nytta, och bidra till utveckling av näringsliv och offentlig verksamhet. Institutet är med öppen attityd en mötesplats för utbildning, forskning, näringsliv och samhälle.

I nära koppling till högskola/universitet, i samverkan med offentlig verksamhet och näringsliv, ska institutet initiera, bedriva och stödja samhälls- och beteendevetenskaplig forskning med fokus på Internet och dess påverkan på människa och samhällsliv.

Institutet ska producera och publicera statistik med relevans till den aktuella forskningen.

Genom publicistisk verksamhet, seminarier och konferenser verkar institutet för att vinna forskningsresultat och tillförlitlig statistik snabbt kommer till praktisk användning, och bidrar därmed till utveckling av näringsliv och offentlig verksamhet.

Med denna process skall World Internet Institute vara en resurs för samhället.

Verksamheten startade år 2000 i Gävle och har idag huvudkontor tillsammans med Fiber Optic Valley. WII är en öppen medlemsorganisation och en icke-vinstdrivande verksamhet, allt eventuellt överskott återinvesteras i forskningen. Finansieringen genereras genom forskningsanslag, offentliga aktörer, näringslivsintressenter och intäkter genererade från den egna verksamheten.

OM WORLD INTERNET PROJECT

World Internet Institute är den svenska forskningspartnern i World Internet Project, WIP. Detta är den första jämförande, globala studien som belyser de sociala, ekonomiska, kulturella och politiska förändringarna som den nya digitala kommunikationstekniken medför. Idag drivs studien av universitet och forskningsinstitut från 28 länder över hela världen. Projektet är öppet för nya medlemmar och söker aktivt efter nya nationer. Genom en demokratisk process styrs projektet av dess medlemmar som träffas regelbundet och tolkar resultat, utvecklar frågeställningar och för dialog med intressenter till projektet.

World Internet Project startade 1999 på initiativ av Center for Communication Policy vid UCLA i USA. År 2000 genomfördes de första panelstudierna i USA, Sverige, Italien och Singapore.

SVENSKARNA OCH INTERNET

Den svenska delstudien går under namnet "Svenskarna och Internet" och är fundamentet för verksamheten i World Internet Institute. I "Svenskarna och Internet" följer man 2000 hushåll sedan sju år tillbaka och genom detta skapas hela tiden större förståelse för användningen av Internet och ny kommunikationsteknologi. Resultaten från studien dokumenteras som helhet, men bryts också isär i fokusområden som studeras vidare. Dessa fördjupningar medför ofta att forskning och utveckling möts i diskussioner, där bland annat trender och nya affärsmodeller står på agendan.

World Internet Institute tackar sina medlemmar och partners för deras stöd och engagemang. Det är i samarbete med dem som verksamheten möjliggörs. Ett speciellt tack riktas till .SE – Stiftelsen för Internetinfrastruktur för samarbetet kring rapporten "Svenskarna och Internet" samt till Fiber Optic Valley.

Medlemmar och partners:

- Fiber Optic Valley
- .SE – stiftelsen för Internetinfrastruktur
- NITA – Nationellt IT-användarcentrum vid Uppsala Universitet
- Gävle Kommun
- IHT – Institutet för Humanteknologi
- SSNf – Svenska stadsnätetsföreningen
- FPX – Future Position X
- Interactiv TV arena
- Högskolan i Gävle
- Digital Center vid USC Annenberg School of communications

Svenskarna och Internet är den årliga rapporten som kartlägger Internetanvändningen hos den svenska befolkningen. Rapporten publiceras av World Internet Institute i samarbete med .SE – Stiftelsen för Internetinfrastruktur och baseras på den årliga kvantitativa undersökningen med samma namn.

Årligen lyfts aktuella fenomen där ett behov av kunskap identifierats. **Årets rapport innefattar** delarna; "Internet fortsätter att sprida sig", "Digitala klyftor", "Bredband till alla?", "Tillgång är ej detsamma som användning", "Internet tar allt mer tid", "Internetanvändningens mångfald ökar men också individuella skillnader", "Män och kvinnor", "Mobilt Internet" och "Avancerade entusiaster, modernister, traditionalister och de försiktiga. En analys av användningsmönster".

Genom ett det internationella samarbetet **World Internet Project** är Svenskarna och Internet del av en av världens största studier av Internetanvändning. Under våren 2008 publiceras en internationellt jämförande analys av länderna i World Internet Project.

